

Ministerul Educației

Manual
pentru clasa
a III-a

Maria-Liana Lăcătuș

CORINT
LOGISTIC

**EDUCAȚIE
CIVICĂ**

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.
Acest manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară
aprobată prin OM nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Ministerul Educației

Manual
pentru clasa
a III-a

Maria-Liana Lăcătuș

CORINT
LOGISTIC

EDUCAȚIE CIVICĂ

Manualul școlar a fost aprobat de Ministerul Educației prin ordinul de ministru nr. 4200/07.07.2021.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând din anul școlar 2021–2022.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Date despre autoare:

Maria-Liana Lăcătuș este profesor cu experiență de 42 de ani în învățământ, dintre care 30 de ani în învățământul preuniversitar. Este conferențiar dr. la Academia de Studii Economice București, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, și titulara catedrei de didactica specializării pentru discipline de educație socială, în general, și educație civică și economică, în particular, asigurând în această calitate formarea inițială și continuă a profesorilor de educație socială și economică.

De asemenea, este autor de manuale de: educație civică, pentru clasele a III-a și a IV-a; educație socială, pentru clasele a VII-a și a VIII-a; drepturile omului și ale copilului, pentru licee bilingve de limba engleză și economie. A conceput numeroase îndrumare și ghiduri metodice pentru profesori și este dezvoltator de curriculum, formator și coordonator de programe de formare pentru profesori din învățământul primar, gimnazial și liceal.

Referenți:

Monica Elisabeta Păduraru, conf. univ. dr., Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Academia de Studii Economice din București (DPPD – ASE).

Nicoleta-Aurora Moloiu, profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 194, București.

Prof. **Elena Mîndru**, Inspector școlar pentru învățământ primar, Inspectoratul Școlar Județean Harghita.

Prof. **Mihai Sebastian Banciu**, Inspector școlar pentru învățământ primar și alternative educaționale, Inspectoratul Școlar Județean Covasna.

Redactare: **Alina Sârbu, Mariana Alexandru**

Tehnoredactare: **Anca Marisac**

Design copertă: **Dan Mihalache**

Ilustrații: **Raluca Ilie**

Surse foto copertă și interior: **Shutterstock**

Varianta digitală: **MyKoolio**

Mulțumiri doamnei învățătoare Sabina Botea și elevilor ei de la Colegiul Național „Școala Centrală” din București pentru contribuția la realizarea filmelor incluse în manualul digital.

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României.

ISBN 978-606-94997-4-0

Pentru comenzi și informații, contactați:

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Departamentul de Vânzări

Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20

Depozit

Str. Gării nr. 11, Mogoșoaia, jud. Ilfov

Tel.: 0758.053.416

E-mail: vanzari@edituracorint.ro

Magazin virtual: www.edituracorint.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate
EDITURII CORINT LOGISTIC

Cuprins

Competențe generale și competențe specifice... 4	Lecția 13: Relații și atitudini față de lucruri 53
Ghid de utilizare a manualului 5	Proiect 56
Cuvânt-înainte 7	Recapitulare 57
Evaluare inițială:	Evaluare 58
Ce știm despre comportamentul corect? 8	
UNITATEA 1: Noțiunea de persoană 9	UNITATEA 4: Raporturile noastre cu animalele și plantele 59
Lecția 1: Ce înseamnă să fim persoane 10	Lecția 14: Ce sunt animalele și plantele? 60
Lecția 2: Persoana mea 13	Lecția 15: Nevoia de plante și animale 63
Lecția 3: Persoana lui/ei 16	Lecția 16: Atitudini față de plante și animale 66
Recapitulare 19	Proiect 69
Evaluare 20	Recapitulare 71
UNITATEA 2: Trăsături morale ale persoanei 21	Evaluare 72
Lecția 4: Bunătate, nu răutate 22	UNITATEA 5: Raporturile noastre cu ceilalți oameni 73
Lecția 5: Respect, nu lipsă de respect 25	Lecția 17: Familia mea 74
Lecția 6: Sinceritate și nesinceritate 28	Lecția 18: Prietenii mei 77
Lecția 7: Curaj, nu lașitate 31	Lecția 19: La joacă 80
Lecția 8: Modestie, nu lipsă de modestie 34	Lecția 20: Colegii mei 83
Lecția 9: Încredere și neîncredere 37	Lecția 21: Drepturi și îndatoriri 86
Proiect 40	Proiect 89
Recapitulare 41	Recapitulare 91
Evaluare 42	Evaluare 92
UNITATEA 3: Raporturile noastre cu lucrurile 43	RECAPITULARE FINALĂ 93
Lecția 10: Ce sunt lucrurile? 44	EVALUARE FINALĂ 94
Lecția 11: Nevoia de lucruri 47	VACANȚA MICILOR INVESTIGATORI (CERCETĂTORI) 95
Lecția 12: Lucrurile care ne exprimă 50	

Competențe generale și competențe specifice

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană

1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om

1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei

1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului

2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut

2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele

2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele

2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului

3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate

3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru

3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri

*3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

Ghid de utilizare a manualului

Manualul cuprinde variantele tipărită și digitală

+

Simboluri folosite
în varianta digitală

Rezolvă

Privește

Vizionează

STRUCTURĂ

Cuprinde **cinci unități de învățare**, care respectă domeniile și conținuturile din programă.

Numărul și titlul
Unității

Leții incluse

Pagini din lecții

Vei descoperi o diversitate de rubrici și elemente de învățare.

Număr și titlu lecție

Proverb

Lucrează!

Scheme, tabele, desene, imagini

Reține!

Vocabular

Portofoliu

Lucrați în echipă!

Text suport

Joc

Fii creativ!

Ai învățat!

TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANELOR

LECȚIA 9

Încredere și neîncredere

Întâi, fii puțin atențiv la poveștea dintr-un număr de Alexandru Mihai, și a marelui spănzurător că bunica și muncitorii și să primească drept un pășunat. Ca să vede dacă spune adevărul, uită să nu-l poată încredința, anunțându-l banul în loc.

1. Citește textul poveștii dintr-un număr și apoi răspunde la următoarele întrebări.

- De ce a vrut tatăl să îl aprindă pe fiul său? Avea încredere în el?
- Putea avea încredere în cine cine te mint? Dar în cine care îți mint pe alții? De ce?
- Ce crezi că se aștepta tatăl de ceva să facă fiul său? De ce?

2. Faceți discuții în grup la următoarele întrebări:

Compară-te la ce este altu unu ești sau ai unu ești:

- Am încredere în tu și respectă promisiunile?
- Am încredere în tu și nu respectă promisiunile?
- Am încredere în tu și respectă promisiunile?
- Am încredere în tu și nu respectă promisiunile?

3. Măș Craiului îți ține promisiunea de a veni în fiecare an cu daruri. Cum poți persoane care îți respectă încredințarea promisiunile făcute?

UNITATEA 2

Vocabular

1. **Încercare** = încercarea de a găsi un răspuns la o problemă, de a încerca să faci sau să realizezi ceva.

REȚINE!

Este bine să avem încredere în persoanele care ne sunt apropiați, dar să nu uităm să fim atenți și să nu ne lăsam păcăliți ușor.

PORTOFOLIUL

Realiză o carte de portofoliu în care să scrii poveștile din lecția 9 și să le însoțești cu desene sau imagini care să ilustreze conținutul textului.

2. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

3. Ce desenează sau scrie în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

4. Au fost mai multe așteptări sau dezamăgiri?

5. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

6. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

7. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

8. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

9. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

10. Ce aștepți să scrii în portofoliu? Ce te va ajuta să realizezi portofoliul?

TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANELOR

Înainte de test

Maria și George se pregătesc să dea un test. Maria își revizuește conținutul și încearcă să găsească răspunsurile la întrebările din test. George se uită la test și încearcă să găsească răspunsurile la întrebările din test.

1. Compară cele două metode ale prezentării textului. Maria și George, care metode din cele două îți plac mai mult și de ce?

2. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

3. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

4. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

5. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

6. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

7. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

8. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

9. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

10. Care metodă este mai bună pentru învățarea conținutului? De ce?

La finalul unităților, ai propuneri de proiecte și vei găsi o recapitulare și o evaluare.

Proiect

Jurnalul unei diversități de trăsături morale

- proiect la nivel de clasă -

Realiză un **jurnal** despre trăsăturile morale ale elevilor din clasa voastră. Lucrați în grupuri (echipe) de câte 3-5 elevi.

Programează-vă să încheiați proiectul!

- Alina și Ștefan vor să realizeze un proiect despre **respect** și **încredere**.
- Paulina și Andrei vor să realizeze un proiect despre **încredere** și **respect**.
- Lucia și Ștefan vor să realizeze un proiect despre **încredere** și **respect**.

Numărul săptămânii	Perioada (de săptămâni)	Conținutul
1		
2		
3		

4. Gândiți-vă ce **teme** (subiecte) și **teme** (subiecte) și cine va putea ajuta.

Ce veți face?

- Observați comportamentul colegilor în timpul orelor, în pauze, în activități de joacă sau în timpul timpului liber.
- Adunați observațiile notate de fiecare dintre voi în **jurnalul comun**. Redactați **jurnalul** în formă electronică. Nu folosiți numele real al colegilor, ci doar niște nume imaginare.
- Prezentați **jurnalul** în clasă.

Cum va fi evaluat proiectul?

Un proiect foarte bun presupune:

- observații diverse și conștiente;
- explicații corecte și clare despre trăsăturile morale constatate la fiecare copil;
- implicarea tuturor membrilor grupului (echipei) în realizarea proiectului.

Cum vor fi popularizate rezultatele?

La nivelul clasei, prin mesaje telefonice sau e-mailuri trimise părinților; pe grupurile voastre de socializare.

Recapitulare

1. Descrieți următoarele personaje:

Astăzi, de la Cămin, Măriașă merge dintr-un oraș în alt oraș.

La țară, Măriașă are un câine și un porc și o găină albă.

2. Descrieți, în câteva rânduri, caracteristicile trăsăturilor morale ale persoanelor. Colorează fiecare răspuns cu o altă culoare.

D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
C	I	N	S	T	E	O	V	M														
A	C	U	R	A	J	B	A	F														
E	U	R	E	S	P																	
G	M	O	D	E	S	T	F	E														
I	N	C	R	E	D	E	E	E														

3. Caută pe internet proverbe și ghicitori despre încredere și respect.

4. Scrie o compunere despre un copil care a dat dovadă de încredere și respect în jurul lui, de familie, de școală.

JOC

Imaginează-ți că ești în casa o persoanei care are încredere în tine și te respectă. Scrie o poveste despre cum ai trăi în această situație.

Evaluare

1. Stabilește corespondențele între modurile, literaturile și faptele de mai jos.

MODURILE	LITERATURILE
1. Lăsați pe apă	1. Ștefan cel Mare
2. Nu înfrățiți	2. Ștefan cel Mare
3. Nu înfrățiți	3. Ștefan cel Mare
4. Spune tuturor că merită	4. Ștefan cel Mare
5. Nu înfrățiți	5. Ștefan cel Mare
6. Nu înfrățiți	6. Ștefan cel Mare

2. Intercupează două ferestre care arată calitățile unei persoane.

1. încredere	2. respect	3. încredere	4. încredere
5. încredere	6. încredere	7. încredere	8. încredere

3. Completează spațiile libere pentru a obține cuvinte care desemnează calitățile unei persoane.

R _ S _ _ T	B _ N _ _ A _ E
C _ _ R _ J	I _ _ R _ _ E _ E
S _ C _ _ T _ _ E	M _ _ _ S _ _ E

4. Care sunt principalele calități ale unei persoane?

Numărul cerinței	Forma bunei	Calificativ	Numărul total de cerințe	Calificativul pe-pai obținut
1.	2/3	3/3		
2.	3/3	3/3		
3.	3/3	3/3		
4.	3/3	3/3		
5.	3/3	3/3		
6.	3/3	3/3		
7.	3/3	3/3		
8.	3/3	3/3		
9.	3/3	3/3		
10.	3/3	3/3		
11.	3/3	3/3		
12.	3/3	3/3		
13.	3/3	3/3		
14.	3/3	3/3		
15.	3/3	3/3		
16.	3/3	3/3		
17.	3/3	3/3		
18.	3/3	3/3		
19.	3/3	3/3		
20.	3/3	3/3		
21.	3/3	3/3		
22.	3/3	3/3		
23.	3/3	3/3		
24.	3/3	3/3		
25.	3/3	3/3		
26.	3/3	3/3		
27.	3/3	3/3		
28.	3/3	3/3		
29.	3/3	3/3		
30.	3/3	3/3		
31.	3/3	3/3		
32.	3/3	3/3		
33.	3/3	3/3		
34.	3/3	3/3		
35.	3/3	3/3		
36.	3/3	3/3		
37.	3/3	3/3		
38.	3/3	3/3		
39.	3/3	3/3		
40.	3/3	3/3		
41.	3/3	3/3		
42.	3/3	3/3		
43.	3/3	3/3		
44.	3/3	3/3		
45.	3/3	3/3		
46.	3/3	3/3		
47.	3/3	3/3		
48.	3/3	3/3		
49.	3/3	3/3		
50.	3/3	3/3		
51.	3/3	3/3		
52.	3/3	3/3		
53.	3/3	3/3		
54.	3/3	3/3		
55.	3/3	3/3		
56.	3/3	3/3		
57.	3/3	3/3		
58.	3/3	3/3		
59.	3/3	3/3		
60.	3/3	3/3		
61.	3/3	3/3		
62.	3/3	3/3		
63.	3/3	3/3		
64.	3/3	3/3		
65.	3/3	3/3		
66.	3/3	3/3		
67.	3/3	3/3		
68.	3/3	3/3		
69.	3/3	3/3		
70.	3/3	3/3		
71.	3/3	3/3		
72.	3/3	3/3		
73.	3/3	3/3		
74.	3/3	3/3		
75.	3/3	3/3		
76.	3/3	3/3		
77.	3/3	3/3		
78.	3/3	3/3		
79.	3/3	3/3		
80.	3/3	3/3		
81.	3/3	3/3		
82.	3/3	3/3		
83.	3/3	3/3		
84.	3/3	3/3		
85.	3/3	3/3		
86.	3/3	3/3		
87.	3/3	3/3		
88.	3/3	3/3		
89.	3/3	3/3		
90.	3/3	3/3		
91.	3/3	3/3		
92.	3/3	3/3		
93.	3/3	3/3		
94.	3/3	3/3		
95.	3/3	3/3		
96.	3/3	3/3		
97.	3/3	3/3		
98.	3/3	3/3		
99.	3/3	3/3		
100.	3/3	3/3		

CUVÂNT-ÎNAINTE

Draga mea elevă,
Dragul meu elev,

Sunt noul tău prieten, manualul de Educație civică.

Împreună cu Maria și George, doi elevi din clasa a III-a, vom deschide poarta lumii care ne înconjoară.

Vei afla ce înseamnă să fii o persoană și vei înțelege că și tu ești o persoană, la fel ca părinții sau colegii tăi.

Vei descoperi ce trăsături morale are o persoană și vei putea explica de ce apreciem bunătatea, respectul, sinceritatea, curajul, modestia și încrederea în sine și în ceilalți.

Vei face diferență între persoane și lucruri, precum și între persoane, plante și animale.

Vei înțelege de ce avem nevoie de lucruri și de ce trebuie să avem grijă de ele.

Vei înțelege, de asemenea, de ce avem nevoie de plante și animale și cum trebuie să ne comportăm față de ele.

Și, nu în ultimul rând, vei înțelege importanța familiei, a prietenilor și a colegilor și vei învăța cum să fii acceptat în grupurile din care vrei să faci parte.

Lecțiile din cuprinsul meu conțin noțiuni și informații noi, dar ele îți oferă și ocazia să îți reamintești lucrurile cele mai importante pe care le-ai învățat deja.

Unele dintre informațiile pe care le vei întâlni în paginile mele sunt grupate în rubrici (**Vocabular, Ai învățat**), iar altele sunt marcate prin **simboluri**:

Învățătura trebuie transformată în fapte, altfel se pierde.

H. de Balzac

Maria George

Emblema UNICEF, însoțită de citate din *Convenția cu privire la drepturile copilului*

Proverbe, sfaturi sau citate

Vei găsi, de asemenea, **sarcini de lucru** sau **activități** precum:

Lucrează!

Reține!

Lucreți în echipă!

Joc

Portofoliu

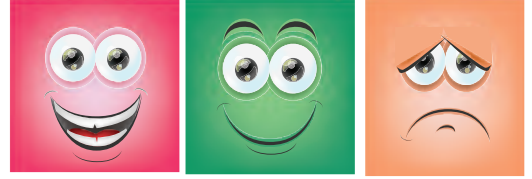

Fii creativ!

EVALUARE INIȚIALĂ

Ce știm despre comportamentul corect?

Rezolvă exercițiile și compară rezultatele tale cu cele ale unui coleg sau ale unei colege. La final, arată-i cât de mulțumit (mulțumită) ești de rezultat, oferindu-i una dintre fețele de alături:

1 Completează în caiete următoarele enunțuri:

- Dacă un copil s-a împiedicat și a căzut, îl .....
- Știu acest lucru de la .....
- Dacă un copil s-a rătăcit, cerem ajutor domnului .....
- Știu acest lucru de la .....
- În tramvai sau autobuz, trebuie să cedăm locul persoanelor .....
- Știu acest lucru de la .....

2 Despre care dintre comportamentele înfățișate în desenele următoare poți spune că sunt corecte și despre care poți spune că sunt incorecte?

Notează literele corespunzătoare în tabelul următor:

Comportament corect	
Comportament incorect	

3 Oferă un exemplu în care se aplică proverbul „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face”.

UNITATEA

1

Noțiunea de persoană

Lecția 1: Ce înseamnă să fim persoane

Lecția 2: Persoana mea

Lecția 3: Persoana lui/ei

Recapitulare

Evaluare

Gândește
de două ori și
acționează o
dată!

LECȚIA 1

Ce înseamnă să fim persoane

George este un băiat isteț și cuminte. La început de an școlar, când a fost și ziua lui, el spera să primească o tabletă electronică. Dar părinții i-au făcut cadou o pereche de role și o felicitare pe care scria: „Pentru că ești persoana pe care o iubim din toată inima!”

– Nu am primit tableta pe care mi-o doream! a spus el puțin trist. Dar sunt bucuros și îmi voi aminti cu plăcere de ziua mea: mama și tata mă iubesc, iar rolele îmi vor aduce noi prieteni pe terenul de sport!

1 Citește textul de mai sus. Ce poți spune despre George?

- două calități: ..... și .....
- o dorință: .....
- un eveniment important: .....
- o activitate: .....
- două sentimente: ..... și .....

2 Părinții i-au spus lui George că este persoana pe care o iubesc. La ce crezi că s-au gândit ei când au spus că George este o persoană? Alege dintre răspunsurile următoare:

- George este om.
- George are dorințe.
- Tableta pe care și-o dorea George este un lucru.
- Pentru a comunica cu ceilalți, George vorbește sau scrie și citește.
- George are sentimente.
- Pisica lui George este un animal.

3 După exemplul de mai jos, formulează propoziții din care să reiasă caracteristicile unei persoane. Fiecare propoziție să aibă alt subiect: un coleg de clasă, un prieten sau o prietenă, un adult.

Exemplu: George vorbește. George este o persoană.

REȚINE!

→ **Ființele** (oamenii, animalele, plantele) sunt vii, trăiesc și se mișcă.

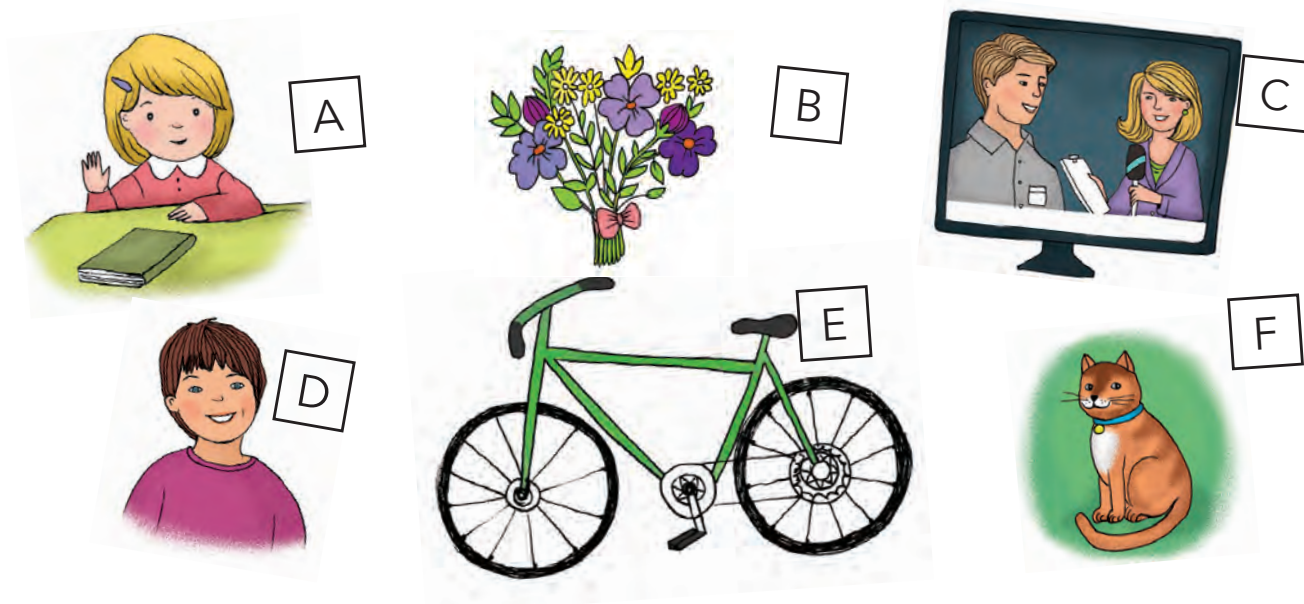
→ **Oamenii** (fetele, băieții, femeile, bărbații) sunt **persoane**, adică ființe care au **dorințe** și **nevoi** pe care le comunică altora prin **limbaj (vorbire)**. Ei acționează pentru a-și îndeplini dorințele și nevoile.

→ Oamenii **gândesc**, au **amintiri**, **voință** și **sentimente**.

Vocabular

- **Persoană** = om, ființă omenească (umană) în totalitatea însușirilor sale; individ, ins.

- 4 Indică imaginile de mai jos care reprezintă ființe, apoi indică-le pe acelea care arată persoane.

- 5 Stabilește corespondențe între ființa din rândul A și acțiunea din rândul B, aflate mai jos. Lucrează în pereche cu un coleg sau o colegă.

A. copilul, cățelul, vrăbiuța, bunica;

B. ciripește, latră, învață, construiește, croșetează.

- 6 George își dorește să devină inginer electronist. Maria ar vrea să fie medic.

- Ce ar trebui să facă George pentru a-și îndeplini dorința? Dar Maria?
- Dă exemple de acțiuni pe care le desfășurăm pentru a ne îndeplini dorințele.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discutați în echipe de câte trei elevi, astfel:

- un elev este om și își povestește viața;
- un alt elev este albină și descrie acțiunile pe care le face;
- al treilea elev stabilește asemănări și deosebiri între cele două ființe și le discută cu ajutorul celorlalți doi.

7 La școală sau acasă, George este îndemnat să se gândească mereu cum să facă lucrurile mai bine. „Gândește-te la ce înveți!” – îi spune doamna învățătoare. „Gândește-te la orele pe care le ai astăzi, atunci când îți pregătești ghiozdanul!” – spune mama.

- Povestește o întâmplare în care a trebuit să te gândești bine înainte să acționezi. Te-a ajutat gândirea să nu greșești?

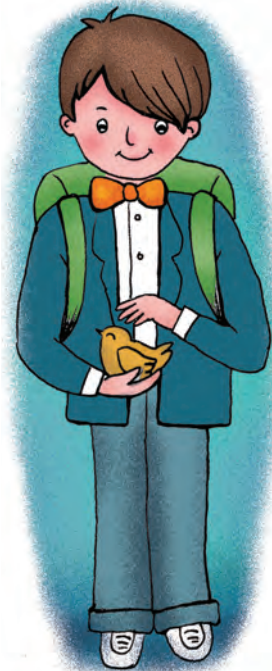

*Croitorul bun
măsoară de șapte
ori și taie
o singură dată.*

FII CREATIV!

Explică pe scurt proverbul alăturat și dă un exemplu de alt meseriaș bun.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Ființele au   .

→ Doar   este o persoană.

→ Persoanele sunt   care au dorințe, nevoi, limbaj (vorbire), gândire, amintiri, speranțe, voință și sentimente și acționează pentru a-și îndeplini dorințele.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😊

Fiecare copil are dreptul la o identitate.

LECȚIA 2

Persoana mea

Pe mine mă cheamă Dana Enescu și m-am născut la Suceava. Am 9 ani și sunt elevă în clasa a III-a. Am părul roșcat și ochii negri. Îmi place să înot și să fac fotografii.

1 Răspunde la următoarele întrebări:

- Care este numele tău?
- De ce ai nevoie de un prenume? Dar de un nume?
- În afară de nume, tu ce spui despre tine când te prezinți altora?

Vocabular

- **Nume** = numele de familie.
- **Prenume** = nume care se dă unui om la naștere, deosebit de acela de familie.
- **Identitate** = ansamblul datelor prin care se stabilește că cineva este, cu adevărat, persoana drept care se prezintă, și nu alta.

2 Descoperă semnificația primelor șapte cifre din codul numeric personal prin observarea imaginilor de mai jos.

ROUMANIE ROMÂNIA ROMANIA	
CERTIFICAT DE NAȘTERE	
CERTIFICAT DE NAISSANCE / BIRTH CERTIFICATE	
Seria / Série/Serial	Nr. / No./No.
DATE PRIVIND COPILUL / Datele concernând copilul / Data concerning the child	
Cod Numeric Personal / Personal Number / Numărul personal / Personal number: 6 120807443579	
Numele de familie / Nim-Surname	DUMITRESCU
Prenumele / Prenom-First name	ANCA
Sexul / Sexe/SEX	
Data nașterii / Date de naștere/Date of birth	2012 AUGUST 7
Locul nașterii / Lieu de naissance/ Place of birth	BUCUREȘTI
DATE PRIVIND PĂRINȚII / Datele concernând părinții / Data concerning the parents	
TĂTĂL / Père/Father	Numele de familie / Nim-Surname: DUMITRESCU Prenumele / Prenom-First name: IULIAN
MAMA / Mère/Mother	Numele de familie / Nim-Surname: DUMITRESCU Prenumele / Prenom-First name: MARIA
Act de naștere nr. / Act de naștere nr. / Date de naissance / Date of birth	
Inregistrat la / Inregistrat la / Enregistré à / Registered at	
Mentura / Mentura / Menture / Mentions	
Semnătura / Signature/Signature	
Eliberat de / Delivré par/issued by	
Data / Date/Date	

ROUMANIE ROMÂNIA ROMANIA	
CERTIFICAT DE NAȘTERE	
CERTIFICAT DE NAISSANCE / BIRTH CERTIFICATE	
Seria / Série/Serial	Nr. / No./No.
DATE PRIVIND COPILUL / Datele concernând copilul / Data concerning the child	
Cod Numeric Personal / Personal Number / Numărul personal / Personal number: 5 110312358689	
Numele de familie / Nim-Surname	IONESCU
Prenumele / Prenom-First name	VIOREL
Sexul / Sexe/SEX	
Data nașterii / Date de naștere/Date of birth	2011 MARTIE 12
Locul nașterii / Lieu de naissance/ Place of birth	BUCUREȘTI
DATE PRIVIND PĂRINȚII / Datele concernând părinții / Data concerning the parents	
TĂTĂL / Père/Father	Numele de familie / Nim-Surname: IONESCU Prenumele / Prenom-First name: VASILE
MAMA / Mère/Mother	Numele de familie / Nim-Surname: IONESCU Prenumele / Prenom-First name: IOANA
Act de naștere nr. / Act de naștere nr. / Date de naissance / Date of birth	
Inregistrat la / Inregistrat la / Enregistré à / Registered at	
Mentura / Mentura / Menture / Mentions	
Semnătura / Signature/Signature	
Eliberat de / Delivré par/issued by	
Data / Date/Date	

REȚINE!

- ➔ În România, documentul oficial care dovedește identitatea unei persoane cu vârsta mai mică de 14 ani este **certificatul de naștere**.
- ➔ După împlinirea vârstei de 14 ani, pentru fiecare persoană se eliberează **cartea de identitate**. Aceasta are forma unui card.
- ➔ Pentru identificare în timpul călătoriilor în străinătate, o persoană prezintă **pașaportul**.
- ➔ În certificatul de naștere al fiecărei persoane este înscris un număr unic, format din mai multe cifre, numit **cod numeric personal**. Prima cifră este 1 sau 5 pentru persoanele de sex masculin și 2 sau 6 pentru persoanele de sex feminin.

3 Care sunt datele despre o persoană consemnate în certificatul de naștere?

Identitatea unei persoane este dată și de alte lucruri precum:

- înfățișare, chip;
- grupurile din care face parte;
- ocupație;
- lucrurile care îi plac.

Tu ce ocupație ai?

4 Înfățișarea spune multe despre noi. Tu cum te înfățișezi celorlalți?

PORTOFOLIU

Privindu-te în oglindă, desenează-ți autoportretul. Organizează, împreună cu colegii, o expoziție de autoportrete, intitulată *Chipul meu*. Expuneți lucrările pe un panou și realizați un sondaj de opinie în rândul elevilor din clasă, pentru a afla care este cel mai reușit autoportret, cel mai recunoscut sau cel mai hazliu. Realizatorii autoportretelor câștigătoare vor primi premii.

NOȚIUNEA DE PERSOANĂ

- 5 Horia și Radu sunt frați gemeni. Colorează desenele de mai jos și arată ce diferențe pot exista între niște frați gemeni.

- 6 Dorințele lui George sunt diferite de dorințele lui Petru și de cele ale Mariei. Amintirile și sentimentele Mariei sunt diferite de amintirile și sentimentele lui Ștefan. Între copii există diferențe care îi fac unici.

- Ce alte diferențe există între copii?
- Tu prin ce te diferențiezi de ceilalți? Numește trei lucruri care te fac unic.

- 7 Cunoști proverbul: „Spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești.”? Este adevărat? De ce?

JOC

Imaginează-ți că ești la biroul de eliberare a pașapoartelor cu tatăl tău, să îți faci pașaport. Acolo este o persoană care îți completează cererea. Aceasta îți cere un act de identitate. Joacă rolul copilului împreună cu un coleg de clasă care să fie persoana care completează cererea de pașaport.

PORTOFOLIU

Caută proverbe despre persoane. Scrie fiecare proverb pe o coală de hârtie și, sub text, lipește ilustrații potrivite. Vei avea un portofoliu foarte bun dacă ai găsit cel puțin trei proverbe. Îl poți realiza și pe calculator, în format digital.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Orice persoană are o

I	D			T			E
---	---	--	--	---	--	--	---

.

→ Actele de identitate recunoscute în România sunt:

C	R			F				L
---	---	--	--	---	--	--	--	---

 de naștere,

C	R			A
---	---	--	--	---

 de identitate, pașaportul.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

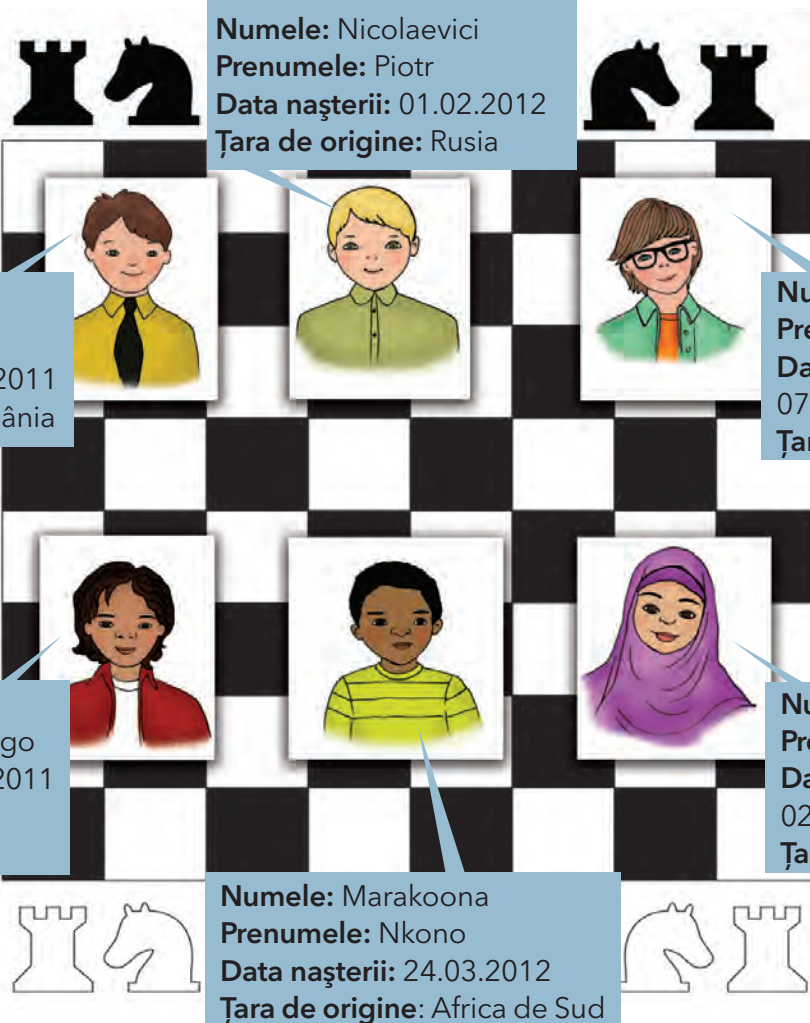
1 răspuns corect 😞

LECȚIA 3

Persoana lui/ei

George participă la un concurs internațional de șah, alături de următorii concurenți:

Numele: Nicolaevici
Prenumele: Piotr
Data nașterii: 01.02.2012
Țara de origine: Rusia

Numele: Oprea
Prenumele: George
Data nașterii: 25.08.2011
Țara de origine: România

Numele: Smith
Prenumele: John
Data nașterii:
07.10.2011
Țara de origine: SUA

Numele: García
Prenumele: Juan Diego
Data nașterii: 12.06.2011
Țara de origine:
Venezuela

Numele: Anan
Prenumele: Derya
Data nașterii:
02.11.2011
Țara de origine: Turcia

Numele: Marakoona
Prenumele: Nkono
Data nașterii: 24.03.2012
Țara de origine: Africa de Sud

1 Citește cu atenție prezentările, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Din ce țări provin concurenții?
- Cum crezi că pot să dovedească cine sunt?

NOȚIUNEA DE PERSOANĂ

- 2 Copiii se deosebesc unii de alții prin nume, vârstă, data și locul nașterii, țara în care trăiesc.
- Ce alte deosebiri poți constata privind imaginile de la începutul lecției?
  - Cât de importante sunt deosebirile acestea prin comparație cu pasiunea lor comună, șahul?

REȚINE!

→ Indiferent de felul în care arată chipul și trupul său, indiferent de hainele pe care le poartă, fiecare copil are un suflet, are pasiuni, trăiri și sentimente.

→ Niciun copil nu trebuie respins, izolat, batjocorit sau făcut să sufere pentru că arată sau se îmbracă diferit.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

În echipe, imaginați o întâmplare care se petrece în timp ce copiii din desenele de mai jos se află într-o tabără internațională. La finalul întâmplării, să aflăm de ce sunt zâmbitori copiii.

Bunica și chibriturile

(fragment)

de Marin Sorescu

Păstra bunica niște riduri
Într-o cutie de chibrituri
Și numai ce și le punea
De câte ori se enerva.

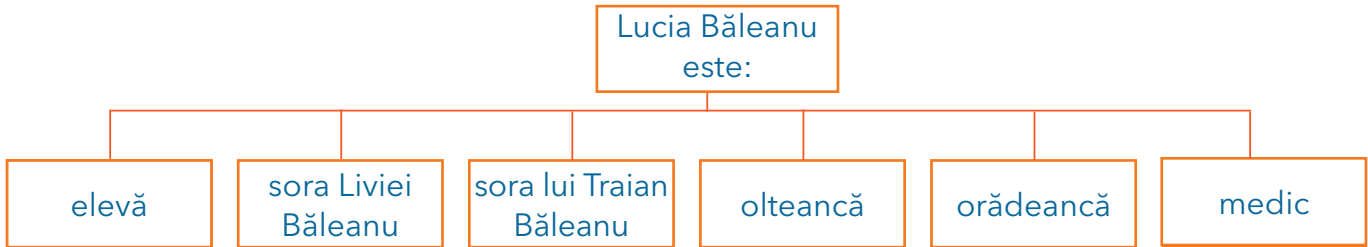
Nepotul neastâmpărat
A dat de riduri, le-a furat,
Le-a pus pe frunte, le-a lipit
Și gata, a îmbătrânit!...

- 3 Bunica nu mai este tânără.

- Cum crezi că te vei schimba tu?
- Desenează un portret din care să reiasă cum te vezi tu peste 10 ani.
- Ce stare sufletească îți transmite fiecare chip din imaginea de mai sus?

4 Cine este Lucia Băleanu? Citește următoarea prezentare. Apoi răspunde la întrebare colorând casetele potrivite.

Lucia Băleanu locuiește în orașul Slatina din județul Olt. Ea are 10 ani și merge la școală. Pe fratele Luciei îl cheamă Traian, iar pe sora ei o cheamă Livia.

Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!

5 Căror copii din desenul de mai jos li se potrivește proverbul alăturat?

FII CREATIV!

Scrive un scurt text pornind de la imaginea alăturată. Spune ce crezi despre copiii care râd de colegul lor și de ce nu trebuie să râzi de defectele celorlalți.

Te-ai umflat ca o gogoasă!

Gogoasă! Gogoasă!

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Niciun copil nu trebuie făcut să S F , pentru că arată diferit.

→ Chipul unui om exprimă starea sa S F L , S Ă , trăirea dintr-un anumit moment.

→ Felul de a fi al unei P R S E este indicat de calitățile și faptele sale.

AUTOEVALUARE

- 3 răspunsuri corecte 😄
- 2 răspunsuri corecte 😊
- 1 răspuns corect 😐

Recapitulare

1 Între persoanele din desenele de mai jos există următoarele:

- asemănări .....
- și
- deosebiri .....

2 Scrie un proverb care ne învață cum să ne comportăm cu o persoană indiferent de înfățișare, sex sau vârstă.

.....

3 Identitatea unei persoane se stabilește cu ajutorul următoarelor documente oficiale:

- .....
care este eliberat la naștere.
- .....
care este eliberată după împlinirea a 14 ani.
- .....
care este folosit de persoanele care se deplasează în străinătate.

4 Scrie datele personale ale unui coleg sau ale unei colege (nume, prenume, data nașterii).

Schimbați caietele.

Ce ați constatat?

Corecțați eventualele greșeli.

Evaluare

- 1 Stabilește corespondențe între tipul de ființă din primul rând și exemplele date în cel de-al doilea rând de mai jos.

TIPUL DE FIINȚĂ:

Om
▼

Animal
▼

Plantă
▼

EXEMPLE DE FIINȚE:

▲
pelican

▲
bunic

▲
tigru

▲
salcie

▲
miel

▲
fotbalist

▲
ceapă

▲
curcă

▲
fetiță

- 2 Notează în caiet numerele ferestrelor de la care privesc persoane.

- 3 Completează spațiile libere cu literele necesare pentru a compune cuvintele care îl caracterizează pe om.

N _ _ E
P _ _ _ _ E
I _ _ _ T _ T _ _ E

Sunt om și am:

Î _ F _ Ț _ _ _ _ E
L _ _ _ _ J
D _ R _ _ _ E

Numărul cerinței	Calificativul			Numărul total de cerulețe	Calificativul parțial obținut	
	Foarte bine ○○○	Bine ○○	Suficient ○			
1.	8-9 corespondențe	5-7 corespondențe	2-4 corespondențe			
2.	8-9 ferestre	5-7 ferestre	2-4 ferestre			
3.	6 cuvinte	4-5 cuvinte	2-3 cuvinte			
Calificativul final obținut						
					8-9 din 9	Foarte bine
					5-7 din 9	Bine
					2-4 din 9	Suficient

UNITATEA

2

Trăsături morale ale persoanei

Lecția 4: Bunătate, nu
răutate

Lecția 5: Respect, nu
lipsă de respect

Lecția 6: Sinceritate
și nesinceritate

Lecția 7: Curaj, nu
lașitate

Lecția 8: Modestie, nu
lipsă de modestie

Lecția 9: Încredere și
neîncredere

Proiect

Recapitulare

Evaluare

Să fii bun în tot
și-n toate,
Dar până unde
se poate!

LECȚIA 4

Bunătate, nu răutate

Bunătate

de Maurice Carême

Trebuie mai mult decât un măr,
Să umpli un paner.
Trebuie mai mult decât un pom,
Să cânte livada sub cer.
Dar nu trebuie decât un Om,
Pentru ca un dram de bunătate
Să lucească asemeni unui măr
Pe care să-l împarți pe jumătate.

① Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce învățătură se desprinde din poezia de mai sus?
- Ce le-ai recomanda colegilor de clasă care nu dovedesc, prin comportamentul lor, că au înțeles această învățătură?

② Tu ești un om bun? Cum dovedești asta, cu vorbe sau cu fapte?

Vocabular

- **Dezinteresat** = care nu dorește ceva (un folos, un câștig); care nu are în vedere interesul său atunci când întreprinde ceva.
- **Amabilitate** = atitudine prietenoasă, binevoitoare, politicoasă; gentilețe.

REȚINE!

➔ **Bunătatea** se exprimă prin amabilitate, blândețe, dorința sinceră și acțiunea de a face bine, de a ajuta, de a dăruia dezinteresat, fără a cere ceva în schimb.

➔ Uneori, fie și numai atitudinea de a nu face rău este de apreciat, dacă nu poți sau nu vrei să faci bine.

TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

3 Completează în caiet enunțurile de mai jos cu faptele bune prin care persoanele respective sunt recunoscute.

- Fratele meu este bun pentru că .....
- Colegul meu/colega mea de bancă este bun(ă) deoarece .....
- Mama este bună întrucât .....
- Doamna învățătoare este bună cu noi deoarece .....
- Vecinul nostru este bun pentru că .....

4 Alege, dintre întâmplările de mai jos, pe acelea care ți se potrivesc și copiază-le în caiet.

- Dau de mâncare păsărelelor din parc.
- Îmi împart pachetul de mâncare cu colegul care și l-a uitat acasă.
- Îi bat pe cei mai mici decât mine.
- Arunc cu pietre în pisicile vecinului.
- Ofer locul meu persoanelor mai în vârstă în mijloacele de transport în comun.

5 Maria își imaginează cum ar putea să o ajute să devină un om bun pe fata babei din povestea *Fata babei și fata moșneagului* de Ion Creangă. Ea s-a gândit că ar putea să-i spună că, în cele din urmă, cățelușa din poveste i-ar putea salva viața în caz de primejdie. Găsește și pentru alte povești asemenea exemple de moduri în care ai putea ajuta diferite personaje să devină mai bune.

6 După modelul de mai jos, dă exemple de fapte care dovedesc bunătatea. Notează-le în tabel.

EXEMPLU	FAPTĂ
Vă mulțumim că ne-ați ajutat să ducem bagajele acasă. A fost o dovadă de bunătate.	A dus bagajele acasă.

JOC

Împreună cu un coleg sau o colegă, interpretați, pe rând, rolurile unor personaje opuse din cărțile de povești. Jucați rolurile cu multă energie, pentru a putea sesiza diferențele de comportament, atât pe cele pozitive, cât și pe cele negative.

„Când la un bine
Tu răspunzi prin rău,
Pe viața mea,
E vai de capul tău!”
(O mie și una de nopți)

7 Uneori, când vrei să faci bine și să ajuți pe cineva, trebuie să ceri ajutorul altor persoane. Alege dintre situațiile de mai jos pe acelea în care ar trebui să ceri ajutor, spunând, de fiecare dată, și cui anume îi poți cere ajutorul:

- Unui coleg i s-a făcut rău la școală. Vezi că s-a albit la față și că se ține de perete.
- Copiii discută ce joc să joace în pauză. Cristina s-a supărat tare, căci ceilalți nu țin cont de părerea ei.
- Pe Simona a înțepat-o o albină. Mâna i s-a înroșit și a început să i se umfle.
- La sala de baie, robinetul de la chiuvetă s-a defectat și apa curge întruna. Ce faci?

FII CREATIV!

În povești, filme și seriale de televiziune, există personaje pe care le admiri, pentru faptele lor bune, și personaje pe care nu le apreciezi, deoarece fac numai rău.

- Descoperă astfel de personaje și scrie în caiet exemplele găsite, grupându-le în două coloane: „Buni” și „Răi”.
- Notează dacă faptele bune au fost realizate de un singur personaj sau de mai multe.
- În povești, unele personaje rele se pot schimba. Se întâmplă la fel și cu persoanele? Dă un exemplu.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Bunătatea este o C L A E a unei persoane.

→ Omul este apreciat după F P E sale.

→ Pentru a face o faptă B Ă , uneori, trebuie să ceri ajutorul altor persoane.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECTIA 5

Respectă-i
pe ceilalți!

Respect, nu lipsă de respect

- 1 Citiți pe roluri povestirea de mai jos. Rolurile sunt: Povestitorul, Băiatul, Bunica, Vânzătorul de la chioșcul de ziare și Portarul.

Nu numai la școală

după Octav Pancu-lași,
Nu numai la grădiniță

Povestirea aceasta este despre un băiat care l-a uitat pe „bună ziua”. „Cum adică l-a uitat?”, mă întrebați voi, că doar „bună ziua” nu-i o umbrelă s-o uiți la un vecin... Și totuși...

Ieri a venit la mine acasă un băiat să mă invite la o serbare, la școală. Băiatul a intrat și mi-a spus:

- Copiii vă invită la școală. Dă-mi o serbare.
- Asta-i tot? N-ai uitat nimic?
- Nimic.

– Ba ai uitat... Ai intrat fără să dai „bună ziua”. Unde l-ai uitat? Poate acasă.

Am sunat la el acasă. A răspuns bunica.

– Sărut mâna, bunico! am spus eu. Nepotul dumitale e la mine, dar l-a uitat pe „bună ziua”. Nu cumva l-a uitat acasă?

– Nu. Nici acasă nu l-a avut cu el. A intrat și a spus: „Bunico, mi-e foame!”, a înfulecat o pârljoală, dar nu mi-a dat niciun „bună ziua”.

Poate l-a uitat la chioșcul de ziare din colț.

– Noroc! l-am salutat pe vânzător. Fii bun și spune-mi, a trecut pe la dumneata un băiat, așa și așa?

- A trecut.
- Nu cumva l-a uitat aici pe „bună ziua”?
- Nu. A întrebat de o revistă, dar n-am auzit niciun „bună ziua”.

Am ajuns la școală.

– Cred că un elev l-a uitat la școală pe „bună ziua”. Nu cumva l-ați găsit? l-am întrebat pe portar.

– Ba da, l-am găsit în bancă. E al unui băiat care-l uită mereu. La școală îl dă tot timpul doamnei învățătoare, doamnei directoare, îngrijitoarei... La școală e un băiat respectuos. Dar, de vreme ce-l uită mereu pe „bună ziua” în bancă, cred că acasă sau în altă parte nu-i la fel.

2 Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce a uitat băiatul la școală?
- De ce era respectuos băiatul la școală?
- De ce nu era respectuos acasă sau pe stradă?
- Cunoști și tu o întâmplare asemănătoare?
- Când trebuie să fim respectuoși?
- Există persoane pe care nu trebuie să le respectăm? De ce?

3 Cui datorăm respect? Completează lista de mai jos:

• colegilor;	• părinților;
• bunicilor;	• vecinilor;
• doamnei învățătoare;	• domnului director;
• persoanelor în vârstă;	• doamnei doctor.

4 Completează în caiet următoarele enunțuri:

- a) Îmi respect vecinii pentru că .....
- b) La școală, respect munca doamnei .....
- c) La supermarket, dau dovadă de respect față de alți cumpărători stând .....
- d) La chioșcul de ziare și reviste, dau dovadă de respect față de o doamnă cu un copil mic în brațe dacă .....
- e) Aruncând gunoi pe stradă dau dovadă de .....

Vocabular

- **Respect** = sentiment de stimă sau de prețuire față de cineva.
- **Obraznic** = lipsit de respect, de rușine; necuviincios, neascultător, neastâmpărat.

JOC

Împreună cu colegii, mimați, pe rând, situații în care manifestați respect sau lipsă de respect, după cum ați primit fiecare sarcină de la colegul sau colega din stânga sau din dreapta. Restul colegilor trebuie să ghicească, pe rând, despre ce situații este vorba.

REȚINE!

Ne manifestăm **respectul** față de ceilalți prin vorbe, prin fapte, prin gesturi, prin atitudini.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discutați fiecare dintre situațiile următoare. Cum ar fi trebuit să se comporte Rodica? La bibliotecă, Rodica așteaptă ca domnul bibliotecar să îi aducă, din depozit, cartea solicitată.

- Când sună telefonul domnului bibliotecar, Rodica se repede să răspundă: „Alo! Cine ești și ce vrei?”
- Intră un elev care, văzând-o pe Rodica, întreabă: „Ce program de funcționare are biblioteca? Aș putea veni mai târziu?” Rodica răspunde: „Ce sunt eu, birou de informații?! Tu nu știi să citești programul?”
- Rodica s-a plictisit așteptând. Ia o carte și se decide să o împrumute. Rupe o bucată de hârtie dintr-un caiet de pe biroul domnului bibliotecar și îi scrie repede un bilețel pe care îl lasă la vedere: „Am plecat. Am luat cu împrumut *Cartea junglei*, Rodica”.

Rescrie situațiile de mai sus, astfel încât Rodica să dea dovadă de respect și să se comporte politicos în fiecare caz în parte.

5 Citește situațiile de mai jos, apoi scrie cum crezi că ar fi fost corect să procedeze copiii:

- Este ora 8 fără 10 minute. Ioana se grăbește să nu întârzie la școală:
– Buni, am fugit! Fă-mi tu patul! spune ea, grăbită.
- În timp ce Alexandru citește o compunere, Corina vorbește cu o colegă.
- În pauză, la chioșcul din curtea școlii este coadă mare. Ionuț se așază în față.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Să saluți o persoană este o dovadă de

R			P		T
---	--	--	---	--	---

 față de aceasta.

→ Respectul se manifestă prin vorbe, prin fapte, prin gesturi, prin

A	T				D		N	
---	---	--	--	--	---	--	---	--

.

→ Trebuie să fim respectuoși în orice împrejurare, la școală, acasă, pe

S	T				Ă
---	---	--	--	--	---

.

AUTOEVALUARE

- 3 răspunsuri corecte 😄
- 2 răspunsuri corecte 😊
- 1 răspuns corect 😞

Sinceritatea
este oglinda
prieteniei.

Proverb arab

LECTIA 6

Sinceritate și nesinceritate

Alexandrei nu-i prea plăcea să se spele pe dinți.

– Dacă nu te speli pe dinți, resturile de mâncare vor ataca dinții și vor produce carii, îi spunea mama. Un dinte cariat doare, pentru că, prin carie, aerul rece, apa sau mâncarea îi ating nervul, care este deosebit de sensibil. Numai dentistul va putea trata dintele bolnav.

Alexandra dădea din cap a înțelegere și îi spunea mamei că se va spăla. Într-o noapte, când s-a culcat fără să se spele, a apucat-o durerea de dinți:

– Au, au! gema Alexandra, zvârcolindu-se în pat.

– Ce te doare, Alexandra? a întrebat-o mama, care a auzit-o gemând.

– Mă dor dinții.

Din baie, din dulăpiorul cu medicamente, mama a adus un calmant:

– Bea-l cu apă și durerea va înceta. Până mâine-dimineață. Apoi vom merge la dentist.

Doamna doctor s-a uitat cu atenție la dinții Alexandrei:

– Când te-ai spălat ultima oară pe dinți? Oglinda mea dentară îmi spune că tu nu prea ești prietenă cu periuța și pasta de dinți.

Mama a dat să spună ceva, dar Alexandra a plecat ochii, cuprinsă de rușine. Mama a înțeles și nu a mai spus nimic.

Vocabular

- **Sincer** = cinstit, care spune întotdeauna adevărul, care nu este prefăcut.

1 Citește textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- De ce nu se spăla Alexandra pe dinți? De ce insista mama ca Alexandra să se spele?
- De ce îi spunea Alexandra mamei că se spăla pe dinți?
- Când a aflat mama adevărul?
- Tu ce spui când uiți să te speli pe dinți?

2 Continuă povestirea, imaginându-ți ce a făcut mama după ce ea și Alexandra au plecat de la dentist și cum a procedat Alexandra în următoarele zile.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

De la părinți ai învățat că trebuie să spui mereu adevărul. Cum procedezi în fiecare din situațiile următoare? Discută cu colegii și explică-ți alegerile.

- a) La școală, o colegă te roagă să nu-i spui mamei sale că a aruncat la gunoi sandviciul cu brânză de acasă. Colegei tale nu îi place brânza, dar mama ei o pedepsește dacă nu mănâncă tot ce îi pune la pachet.
- b) La spital, când îți așteptai părinții să mergeți acasă, ai aflat că mama unei colege suferă de o boală grea. Dânsa te-a rugat să nu-i spui fetei despre boala ei, să nu se necăjească din această cauză.

Când sunt sinceră?

3 Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce știi despre sinceritate?
- Dar despre nesinceritate?

4 Alege, dintre situațiile de mai jos, pe aceea în care George este sincer. Explică de fiecare dată modul în care ai judecat:

- a) George a neglijat să-și facă tema la matematică. Doamnei învățătoare i-a spus că și-a uitat caietul acasă.
- b) Acasă, mama l-a întrebat pe George despre ora de matematică. El a răspuns: „A fost foarte bine. Doamna învățătoare m-a lăudat.”
- c) Maria l-a sunat pe George să-l întrebe ce teme au la limba română. Mama l-a întrebat: „De ce te-a sunat Maria?” George i-a spus că era vorba despre o problemă legată de școală.

5 Povestește o întâmplare adevărată. De ce ar crede colegii că este adevărată?

JOC

Fiecare elev al clasei le prezintă colegilor părerea lui despre comportamentul lor în pauze. Clasa votează dacă părerea lui a fost sinceră sau nu. La final, elevul cu cele mai multe voturi pozitive este declarat câștigător.

Ce spunem acasă?

Era o zi frumoasă de toamnă târzie. Adrian și Petru s-au oprit în parc să mai schimbe o vorbă, două. Apoi au jucat fotbal. Au petrecut grozav și nu au observat când s-a întunecat.

Deodată, Adrian și-a amintit că mama sa îl rugase să cumpere pâine. Speriat, a spus:

– S-a făcut târziu. Să mergem!

Pe drum, fiecare se gândea ce va spune acasă. Adrian s-a hotărât să spună că s-a întâlnit cu bunicul. Petru s-a gândit să spună adevărul. „E mai ușor așa”, își zicea el, „nu trebuie să inventezi nimic.”

Ajuns acasă, Adrian le-a povestit părinților că s-a întâlnit cu bunicul și au petrecut împreună. Însă, când a sunat telefonul și bunicul a întrebat de băiat, Adrian a încremenit. Tatăl său s-a supărat foarte tare, și pentru întârziere, dar și pentru minciună.

Petru a spus adevărul. Mama lui l-a certat cât l-a certat, dar, în cele din urmă, l-a iertat.

6 Citește povestea și răspunde la următoarele întrebări:

- Cine a fost sincer? Cine a mințit?
- De ce a mințit Adrian?
- Cum și-a dat seama tatăl lui că a fost mințit? Cum a reacționat?
- Este mai bine să spui adevărul sau să minți? De ce?
- Cunoști și tu o întâmplare asemănătoare? Povestește-o colegilor!

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Trebuie să fim mereu

S			C			I
---	--	--	---	--	--	---

.

→ Suntem sinceri când spunem

A			V		R		L
---	--	--	---	--	---	--	---

.

→ Suntem nesinceri când

A		C			D		M
---	--	---	--	--	---	--	---

 adevărul.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Răspunde la următoarele întrebări și discută cu colegii răspunsurile:

- Dacă spui adevărul numai uneori, înseamnă că ești mincinos? De câte ori trebuie să spunem adevărul pentru a fi sinceri?
- Dacă nu îți spui mamei că, la școală, copiii râd de tine și te îmbrâncesc în pauză, spui minciuni?
- De ce ascundem anumite lucruri de părinți sau colegi?

REȚINE!

Spune întotdeauna adevărul, amintește-ți că: „Minciuna are picioare scurte.”

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 7

Curaj, nu lașitate

Încearcă să-ți stăpânești frica. Așa vei reuși să înfrunți primejdiile.

- 1 Privește imaginile de mai jos și imaginează câte o poveste pentru fiecare dintre ele. Găsește-le titluri potrivite.

- 2 Copiază și completează în caiet enunțurile de mai jos, după model.

Model: Prâslea cel voinic a fost curajos pentru că s-a luptat cu zmeul.

- a) Soldații sunt curajoși pentru că .....
- b) Aviatorii sunt curajoși pentru că .....
- c) Marinarii sunt curajoși pentru că .....

Cei curajoși au încredere în ei înșiși?

Da, cei care au încredere în puterile lor au și curajul de a înfrunța anumite situații și pericole.

REȚINE!

- **Curajos** este cel care înfruntă cu îndrăzneală primejdiile și neajunsurile, își susține ideile și convingerile cu hotărâre.
- **Fricos** este cel care se sperie în fața unui pericol.
- **Laș** este cel care nu vrea să înfrunte primejdiile, atunci când acestea îi ies în cale, nu vrea să-și ofere ajutorul pentru rezolvarea anumitor situații dificile.

Fiul curajos

după Carlo Collodi, *Aventurile lui Pinocchio*,
traducere din limba italiană de A. Buzescu

Geppetto, tatăl lui Pinocchio, colinda lumea de mai bine de patru luni în căutarea fiului său. Acum pornise pe mare, cu o luntre pe care și-o cioplise singur. Nu băgase însă de seamă că marea era furioasă, iar luntrea era prea mică pentru a rezista furtunii.

Adus pe aripile unui porumbel, Pinocchio ședea acum pe mal și îi făcea tatălui său semne disperate să se întoarcă la țarm. Văzând că nu reușește să-i atragă atenția, păpușa de lemn s-a aruncat din vârful unei stânci, strigând:

– Vreau să-l salvez pe tata!

3 După ce ai citit *Fiul curajos*, răspunde la următoarele întrebări:

- De ce crezi că Pinocchio a avut curajul de a se arunca în mare?
- Dacă nu ar fi procedat așa, ce am fi putut spune despre el?
- Poți da exemple de alte situații primejdioase în care o persoană își poate dovedi curajul?

4 Alcătuieste câte o listă cu exemple de situații în care o persoană își poate dovedi curajul, frica sau lașitatea. Ilustrează una dintre aceste situații cu exemple din povești.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discutați ce ați face în fiecare din situațiile următoare:

- Un copil este atacat de mai mulți câini, dintre care unul l-a apucat cu colții de pantaloni, câtă vreme ceilalți îl latră, amenințatori.
- În pauză, doi elevi care au spart cu mingea geamul sălii de sport îl amenință pe un băiat din clasa I că, dacă nu spune doamnei învățătoare că el a spart geamul, îl vor aștepta după ore și îl vor bate.

Vocabular

- **Curaj** = îndrăzneală, vitejie.
- **Lașitate** = frică, teamă, spaimă; lipsă de curaj și de onoare.

PORTOFOLIU

Realizează o prezentare de imagini în format digital despre o personalitate care și-a dovedit curajul. De exemplu: Aurel Vlaicu a construit un avion și a zburat cu el.

TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

REȚINE!

→ **Curajul** nu este totuna cu nesăbuița. Nu îi ajutăm pe alții dacă astfel ne facem nouă înșine rău.

→ Când singuri nu putem ajuta pe cineva aflat în pericol, apelăm la alte persoane. Numărul de telefon de urgență este 112 și îl putem folosi dacă avem nevoie de intervenția Poliției, a Pompierilor, a Ambulanței, a Jandarmeriei, a SMURD-ului sau a Salvamontului.

5 Combină cuvintele de mai jos astfel încât să obții un proverb. Scrie-l în caiete și explică sensul acestuia: *pepenii, păzește, Frica*.

6 Citește situațiile de mai jos și răspunde apoi la întrebări:

- Ce efecte a avut frica în fiecare situație?
- Cum putem preveni bolile sau accidentele?

a) Toamna, mamei lui George îi este frică de răceli. Ea insistă ca toți membrii familiei să facă vaccinul antigripal.

b) Mariei îi este frică de accidente. Ea nu traversează strada decât pe trecerea de pietoni și numai după ce se asigură că nu există niciun pericol.

Vocabular

- **Avarie** = stricăciune, deteriorare.
- **Vaccin antigripal** = vaccin care previne gripa.

PORTOFOLIU

Completează-ți portofoliul cu proverbe ilustrate, adăugând și proverbe care scot în evidență trăsăturile morale ale persoanei. Nu uita că un portofoliu foarte bun are cel puțin trei proverbe ilustrate.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Există situații în care ne putem dovedi curajul sau, dimpotrivă, F I A , în funcție de felul în care facem față pericolului.

→ L Ș A A este o trăsătură negativă care nu ne onorează.

→ C J L nu este totuna cu nesăbuița.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

Fii modest în
dorințe și bogat
în mulțumire!

LECȚIA 8

Modestie, nu lipsă de modestie

Trandafirul și stejarul

după Cincinat Pavelescu

Cel mai obraznic din stejari
Certa modestul trandafir:
– Zău, de-ndrăzneala ta mă mir,
Cu mine tu să te compari?
Cu vârful meu eu sparg azurul
Și sunt prieten cu vulturul,
Iar trunchiul meu nu sunt în stare
Trei oameni să-l cuprindă.
Ar trebui să mă admiri!
– Așa e, dar tu faci doar ghindă,
Pe când eu fac trandafiri.

Vocabular

- **Modestie** = stare sufletească, sentiment care constă în calitatea, însușirea de a fi modest; lipsă de îngâmfare, simplitate.
- **Modest** = simplu, moderat în purtare, fără pretenții exagerate și lipsit de îngâmfare, care se mulțumește cu puțin și nu se laudă cu meritele și realizările proprii.
- **Azur** = cer, văzduh.

1 Răspunde la următoarele întrebări:

- Prin ce se remarcă cele două plante? Seamănă ele cu oamenii?
- Ce cunoșcuți de-ai tăi au asemenea atitudini față de alți oameni?

2 Cum sunt denumiți oamenii care se mulțumesc cu ceea ce au? Dar cei care vor tot mai mult și mai mult?

JOC

Compune câte o replică în versuri pentru fiecare personaj, care să continue dialogul din poezie. Recită-le colegilor cele două replici.

TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

REȚINE!

→ **Modestia** este asociată cu buna-cuviință, politețea, respectul și simplitatea, precum și cu un mod cumpătat de a vorbi și de a te purta.

→ **Lipsa de modestie** este asociată cu aroganța, infatuarea, fudulia, îngâmfarea, lăudăroșenia, precum și cu un mod pretențios și arogant de a vorbi și de a te purta.

PORTOFOLIU

Urmărește comportamentul colegilor tăi de clasă timp de o săptămână și întocmește o listă cu manifestările lor de modestie în diferite activități școlare.

3 Citește situațiile de mai jos și explică, în fiecare caz, ce comportament dovedește modestie. Dar lăudăroșenie sau îngâmfare? De ce?

- Petru a realizat un desen frumos, pe care domnul învățător l-a admirat.

a) Petru le spune tuturor că domnul învățător i-a admirat desenul.

b) Băiatul îi arată mamei desenul și îi spune că domnului învățător i-a plăcut.

- Livia a primit cadou o tabletă electronică.

a) O aduce la școală și o poartă tot timpul cu ea, să o vadă toți colegii. În timpul orelor, ține tableta pe bancă, deși nu o folosește deloc.

b) Îi arată tableta doar prietenei sale, Eliza, și o roagă să o învețe cum se folosește.

4 Amintește-ți povestea despre fata babei și fata moșneagului. Ambele fete au ajuns la Sfânta Duminică. Fata moșneagului a avut grijă de casă și de animale. Fata babei s-a culcat și nu s-a îngrijit de nimic. Când Sfânta Duminică le-a chemat pe fete să își aleagă fiecare răsplata, fata moșneagului a ales o cutie mică de lemn lustruit, iar fata babei a ales cutia cea mai mare și mai strălucitoare. Răspunde la următoarele întrebări:

a) Merita fata moșneagului cutia cea mai puțin arătoasă? Dar fata babei merita, oare, cutia cea mai mare? De ce?

b) Cine a dat dovadă de modestie și de ce anume?

c) De ce a crezut fata moșneagului că merită cutia cea mai simplă? De ce nu și-a apreciat ea corect meritele?

d) De unde știm ce merităm?

5 Citește situațiile de mai jos, apoi hotărăște dacă în ele se dă dovadă de lipsă de modestie sau de aprecierea meritelor. De ce?

- a) George și-a înrămat diploma pe care a primit-o pentru că a obținut locul I la concursul național de șah și a atârnat-o pe perete, în camera lui.
- b) Ruxandra are expuse, în bibliotecă, premiile primite la serbările de sfârșit de an școlar.
- c) La intrarea în școală, într-o vitrină, sunt expuse cupe câștigate de elevi la competițiile sportive la care au participat.

REȚINE!

→ Trebuie să ne apreciem corect meritele și să pretindem răsplata meritată. Pentru a ne aprecia corect faptele, este bine să ținem cont și de părerile celorlalți.

→ Opușe modestiei sunt: aroganța, înfumurarea, îngâmfarea, lăudăroșenia.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

- Discutați despre semnificația modestiei, așa cum este ea prezentată în poezia *Modestia (unuia lipsit de modestie)* de George Budoi:

„Modestia-i floare rară,
Este-o floare minunată,
Dac-o ai, ai o comoară;
Crește numai... cultivată.”

- Discutați dacă este o dovadă de lipsă de modestie să ne mândrim cu realizările noastre. Explicați-vă răspunsul.

PORTOFOLIU

Realizează două tabele, unul cu oameni modești și unul cu oameni mai puțin modești pe care îi cunoști. Notează câteva exemple de fapte ale lor care te-au ajutat să-ți dai seama în care categorie se încadrează fiecare dintre ei.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Modestie înseamnă lipsă de Î N G   F   E .

→ Modestia ne face să nu E X   G   R   M

valoarea ideilor și a acțiunilor noastre.

→ Oamenii modești nu fac lucruri deosebite doar pentru a fi L   U D   I , ci pentru că așa consideră că e bine.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😐

LECTIA 9

Încredere și neîncredere

Iliuță, fiul potcovarului din povestea *Banul muncit* de Alexandru Mitru, și-a mințit tatăl spunându-i că fusese să muncească și că primise drept plată un galben. Ca să vadă dacă spune adevărul, tatăl său l-a pus la încercare, aruncându-i banul în foc.

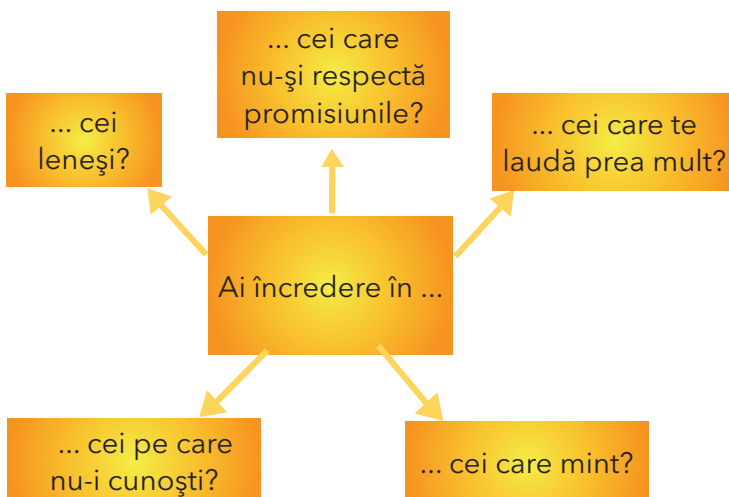

1 Citește toată povestea *Banul muncit*, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- De ce a vrut tatăl să îl verifice pe Iliuță? Avea încredere în el?
- Putem avea încredere în cei care ne mint? Dar în cei care îi mint pe alții? De ce?
- Ce crezi că se aștepta tatăl că avea să facă Iliuță? De ce?

2 Tu ce răspunsuri ai da la următoarele întrebări?
Compară-le cu cele ale unui coleg sau ale unei colege.

3 Moș Crăciun își ține promisiunea de a veni în fiecare an cu daruri. Cunoști persoane care își respectă întotdeauna promisiunile făcute?

Vocabular

- **Încredere** = sentimentul de siguranță față de cineva, buna-credință sau sinceritatea cuiva.

PORTOFOLIULUI

Roagă-ți părinții, bunicii sau alte persoane adulte din familia ta să-ți povestească întâmplări din viața lor în care au dat dovadă de încredere în ei înșiși. Completează-ți portofoliul cu informațiile obținute.

- Ce avantaje au avut pentru că au fost încrezători în forțele proprii?
- Ce dezavantaje au avut?
- Au fost mai multe avantaje sau dezavantaje?

REȚINE!

- Este bine să avem **încredere** numai în persoane cunoscute.
- Putem avea încredere și în forțele proprii, dacă într-adevăr ceea ce ne propunem să facem este folositor și nu ne depășește puterile.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Citiți fiecare dintre situațiile de mai jos, apoi discutați dacă persoanele despre care este vorba au dat dovadă de încredere sau de neîncredere. De ce? Voi cum ați proceda? Argumentați.

- Alina are un jurnal. Seara scrie în el și apoi îl încuie într-un sertar a cărui cheie se află în permanență la ea.
- Vecinul lui Cristi este nevăzător. El are un câine cu care merge pe stradă.
- Lui Radu îi este frică de întuneric. Sora lui i-a spus că nu are de ce să-i fie frică și să stingă lumina când se culcă. Radu o stinge, dar o aprinde mai târziu, când crede că sora lui a adormit.
- Ana a ieșit în pauză și și-a lăsat ghiozdanul deschis pe bancă. Înăuntru se vede telefonul ei mobil. În clasă au mai rămas câțiva colegi.

4 Citește situația de mai jos:

Anca a văzut la televizor gimnastele care se încălzeau pentru concursul la paralele inegale. Lângă aparat stătea antrenoarea lor, pregătită să le prindă, dacă s-ar fi dezechilibrat la aterizare. Fetele aveau încredere că dânsa le va acorda sprijinul pentru a ateriza fără să se accidenteze.

Dă și tu exemple de situații în care trebuie să avem încredere în alte persoane.

Înainte de test

Maria și George se pregătesc să dea un test. Maria răsfoiește caietele și manualul pentru a mai repeta. George, în schimb, se plimbă de colo până colo prin clasă, laudându-se că este cel mai bun și că nu are nevoie să recapituleze nimic.

- 5 Compară cele două atitudini ale prietenilor noștri, Maria și George, care reies din textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:
- Cine procedează corect? De ce?
  - Care crezi că au fost rezultatele obținute de Maria și George? Explică-ți răspunsurile.
- 6 Care dintre recomandările de mai jos trebuie urmate?
- Deschidem ușa imediat ce auzim soneria.
  - Primim daruri de la persoane necunoscute.
  - Oferim mâncare sau bani persoanelor nevoiașe.
  - Spunem tuturor secretul celui mai bun prieten.
- 7 Formulează întrebări în legătură cu încrederea pe care au avut-o iezii din povestea *Capra cu trei iezi* de Ion Creangă în lupul care imita cântecul mamei lor.

JOC

Scrive în caiet o propoziție despre încredere. Rescrie propoziția, amestecând cuvintele, și notează-o pe o foaie de hârtie. Dă unui coleg sau unei colege foaia și roagă-l sau roag-o să ghicească propoziția pe care ai scris-o inițial.

FII CREATIV!

Scrive un text despre o întâmplare din viața ta care te-a făcut să pierzi sau, dimpotrivă, să câștigi încrederea unei persoane.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Avem încredere în cei care își respectă

P R M S N E .

→ Avem încredere în cei care sunt S N R .

→ Putem avea Î N R D E și în noi

înșine, în puterea noastră de a face anumite lucruri.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

Proiect

Jurnalul unei diversități de trăsături morale

- proiect la nivelul clasei -

Realizați un **jurnal** despre trăsături morale ale elevilor din clasa voastră. Lucrați **în grupe (echipe)** de câte 3-5 elevi.

Pregătiți-vă să începeți proiectul!

- Alegeți **titlul** proiectului și un **cuvânt semnificativ** sau o **expresie semnificativă** pentru el (un proverb, o zicală sau un îndemn), de exemplu: „Omul sfințește locul!”.
- **Planificați activitățile** pe care urmează să le desfășurați pe parcursul a 3-4 săptămâni. Notați-le într-un tabel precum cel de mai jos. Acesta va reprezenta **fișa proiectului**.

Activitatea desfășurată	Perioada (zile, săptămâni)	Cine răspunde
1.	.....	.....
2.	.....	.....
3.	.....	.....

- Gândiți-vă ce **materiale (resurse)** vă sunt **necesare** și cine vă poate ajuta.

Ce veți face?

- Observați comportamentul colegilor în timpul orelor, în pauze, în activitățile de învățare sau joc și notați într-un caiet trăsăturile morale constatate; de exemplu, dacă au spus adevărul sau dacă au dat dovadă de respect.
- Adunați observațiile notate de fiecare dintre voi în jurnalul comun. Redactați jurnalul în format electronic. Nu folosiți numele real al colegilor, ci dați-le nume imaginare.
- Prezentați jurnalul în clasă.

Cum va fi evaluat proiectul?

Un proiect foarte bun presupune:

- observații diverse consemnate;
- explicații convingătoare despre trăsăturile morale constatate la fiecare copil;
- implicarea tuturor membrilor grupei (echipei) în realizarea proiectului.

Cum vor fi popularizate rezultatele?

La avizierul clasei; prin mesaje telefonice sau e-mailuri trimise părinților; pe grupurile voastre de socializare.

Recapitulare

1 Dezleagă următoarele ghicitori:

Astă-vară, de Crăciun,
Mânca mere dintr-un prun
Și cireșe din alun.

(Mincinosul)

La stat
Nu-i înalt,
Dar la nas
N-o să-i ajungi
Nici cu scări
Din cele lungi.

(Îngâmfatul)

2 Descoperă, în careul de mai jos, cuvintele care denumesc trăsături morale ale persoanei. Colorează fiecare cuvânt cu o altă culoare.

D	B	U	N	A	T	A	T	E
C	I	N	S	T	E	O	V	M
A	C	U	R	A	J	B	A	I
F	U	R	E	S	P	E	C	T
G	M	O	D	E	S	T	I	E
I	N	C	R	E	D	E	R	E

3 Caută pe internet proverbe și ghicitori despre cinste și necinste.

4 Scrie o compunere despre un copil care a dat dovadă de bunătate și, în același timp, de curaj.

JOC

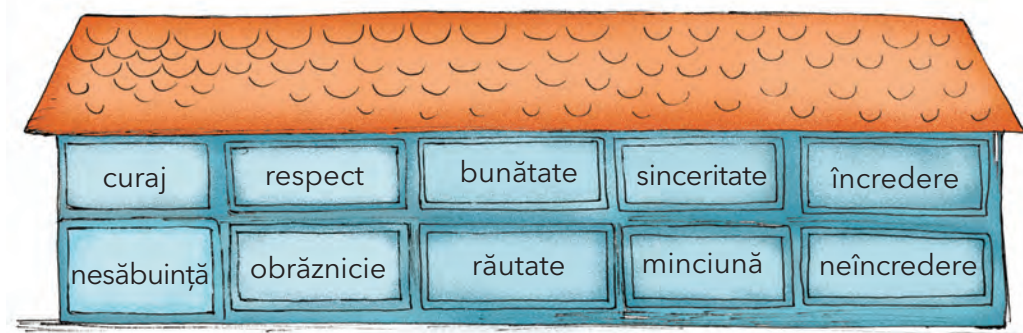
Imaginează-ți situații în care o persoană dovedește respect față de o alta. Joacă în clasă, împreună cu colegii tăi, un astfel de rol. Continuă jocul, imaginându-ți situații în care o persoană dă dovadă de: bunătate, curaj, modestie sau încredere în alții.

Evaluare

1 Stabilește corespondențe între modestie, lăudăroșenie și faptele de mai jos.

MODESTIE			LĂUDĂROȘENIE				
▲ Îi laudă pe alții.	▲ Se laudă pe sine.	▲ E încrezut.	▲ Nu e pretențios.	▲ Spune tuturor ce merite are.	▲ Nu pretinde recompense.	▲ Îi plac laudele.	▲ Este atent cu alții.

2 Încercuiește doar ferestrele care arată calitățile unei persoane.

3 Completează spațiile libere pentru a obține cuvinte care desemnează calitățile unei persoane.

R _ S _ _ _ T
C _ R _ J
S _ _ C _ _ _ T _ _ E

**Care sunt
principalele calități ale
unei persoane?**

B _ N _ _ A _ E
Î _ _ R _ _ E _ E
M _ _ _ S _ _ E

Numărul cerinței	Calificativul			Numărul total de cerulețe	Calificativul parțial obținut
	Foarte bine ○○○	Bine ○○	Suficient ○		
1.	7-8 corespondențe	5-6 corespondențe	3-4 corespondențe		
2.	5 ferestre	3-4 ferestre	2 ferestre		
3.	6 cuvinte	4-5 cuvinte	2-3 cuvinte		
				Calificativul final obținut	
				8-9 din 9	Foarte bine
				5-7 din 9	Bine
				2-4 din 9	Suficient

UNITATEA

3

Raporturile noastre cu lucrurile

Lecția 10: Ce sunt lucrurile?

Lecția 11: Nevoia de lucruri

Lecția 12: Lucrurile care ne exprimă

Lecția 13: Relații și atitudini față de lucruri

Proiect

Recapitulare

Evaluare

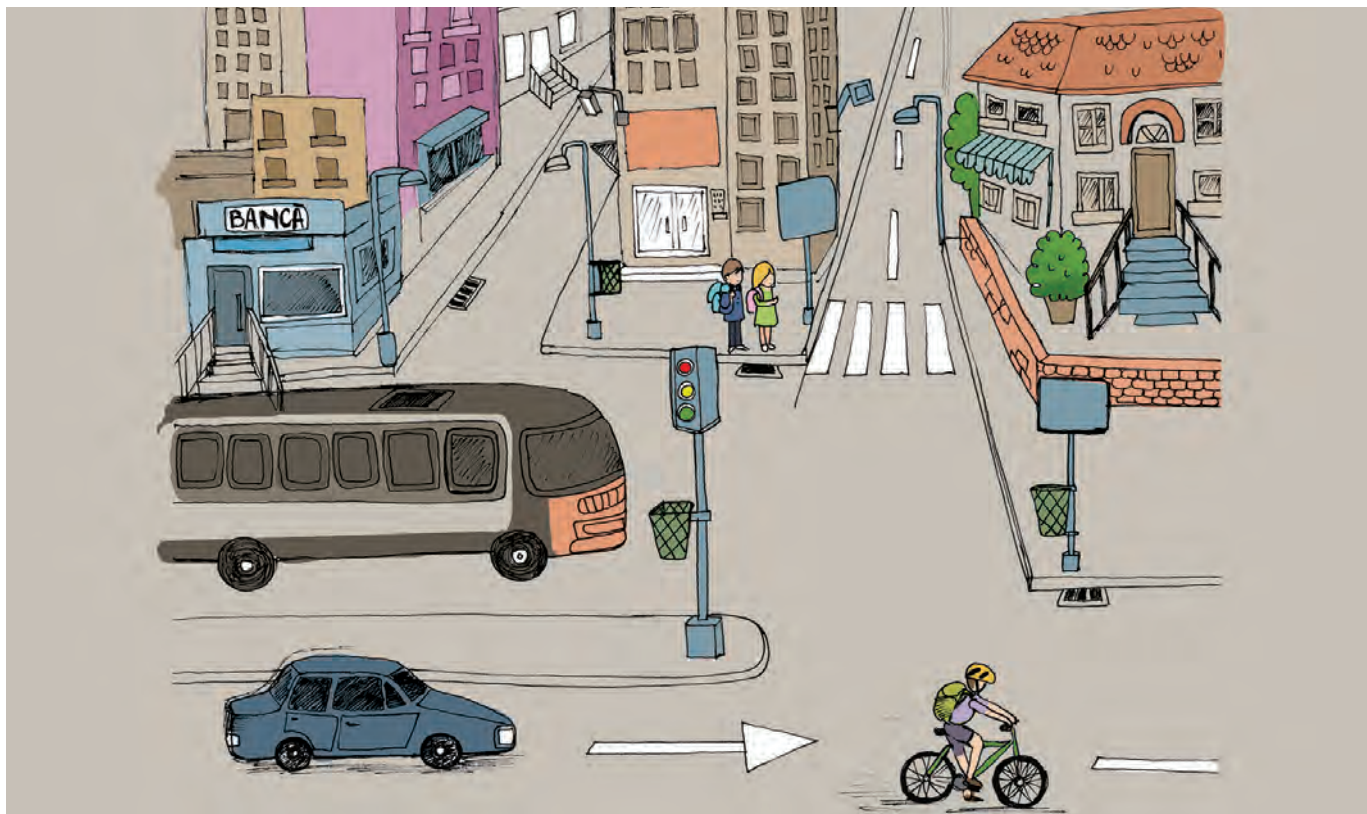

Unde școala
se ivește,
Pământul
se-mbogățește.

LECȚIA 10

Ce sunt lucrurile?

1 Privește desenul de mai sus și apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce lucruri întâlnesc cei doi prieteni în drum spre școală?
- La ce folosește fiecare dintre lucrurile întâlnite de Maria și George în drum spre școală?
- Tu ce alte lucruri întâlnești în drumul spre școală?

2 Numește lucrurile din lista de mai jos.

- ceas;
- cântec;
- ziar;
- Făt-Frumos;
- carte;
- casă;
- televizor;
- ciocolată;
- fulger;
- brad;
- vecin;
- stilou.

Vocabular

- **Lucruri** = obiectele neîn-suflețite din jurul nostru.

RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE

- 3 Grupează lucrurile scrise mai jos în următoarele categorii:

Lucruri pe care ni le dă natura:

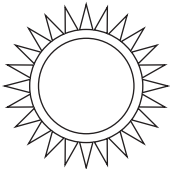
- lună;
- minge;
- magazin;
- autobuz;
- apă;
- medicamente;
- pădure;
- gară;

Lucruri făcute de oameni:

- caiet;
- haine;
- aspirator;
- lac.

- 4 Colorează desenele de mai jos astfel:

- cu galben, lucrul din natură;
- cu gri, lucrul făcut de oameni.

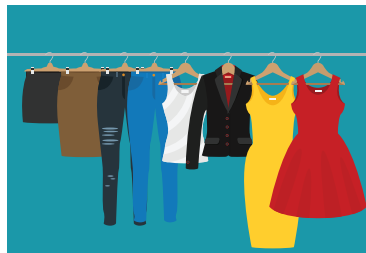

- 6 Completează propozițiile de mai jos, după modelul următor:
Fotograful face fotografii.

Pictorul face .....

Croitorul face .....

Tâmplarul face .....

PORTOFOLIU

În grupe de trei elevi, realizați un portofoliu despre un lucru din clasă. Un elev va realiza un desen cu lucrul respectiv. Un alt elev va descrie lucrul în trei propoziții. Al treilea elev va spune ce profesie are persoana care face acel lucru.

- 7 Înainte de a pleca la școală, Maria ascultă la radio cum va fi vremea. Răspunde la următoarele întrebări:

- Radioul vorbește? Cine poate vorbi?
- Dă exemple de alte lucruri care pot transmite informații.

JOC

Pe rând, copiii vin în fața clasei, unde, legați la ochi, primesc un obiect pe care îl pot atinge și despre care pot pune întrebări colegilor. Clasa răspunde numai cu „Da” sau „Nu”. Copiii trebuie să ghicească despre ce obiect este vorba.

- 5 Dezleagă următoarele ghicitori.

Viață n-are, brațe n-are,
Ține florile-n păstrare!

(Vaza cu flori)

Pe cămăși, haine, flanele
Sunt bănuți cu găurele.

(Nasturi!)

8 Costin, fratele lui Petru, are un ursuleț de pluș. În fiecare dimineață îi dă să mănânce, iar seara îl pune în pat să doarmă. Când pleacă la grădiniță, Costin îi spune ursulețului său de pluș să nu fie trist, că el se va întoarce după-amiaza acasă și se vor juca împreună.

- Ursulețul de pluș mănâncă? Doarme? Se întristează?
- Lucrurile se hrănesc, au trăiri și sentimente precum persoanele?
- Spune ce alte deosebiri există între lucruri și persoane.

9 Dă exemple de jucării care reprezintă ființe. Prin ce se aseamănă cu acestea? Prin ce se deosebesc?

10 Privește imaginile de mai jos și spune dacă sunt lucruri sau ființe. De ce?

Caută la bibliotecă ghicitori despre lucrurile pe care le-ai descoperit în aceste imagini.

11 Maria îi întreabă pe bunicii din fotografie dacă o mai iubesc. Nu primește însă niciun răspuns. De ce? Fotografia poate avea sentimente?

REȚINE!

Lucrurile nu sunt ființe: nu acționează, nu vorbesc, nu gândesc, nu au emoții, sentimente sau dorințe. Ele au fost concepute și produse pentru a ne satisface trebuințele și dorințele.

FII CREATIV!

Scrie în caiet exemple de lucruri de folosință îndelungată și exemple de lucruri de unică folosință. Imaginează, apoi, o poveste cu unul dintre aceste lucruri.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ L C R E nu sunt ființe.

→ Lucrurile nu vorbesc, nu gândesc, nu au sentimente și dorințe ca P R S L E .

→ Cele mai multe lucruri sunt produse de O N I .

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 11

Nevoia de lucruri

Fiecare copil are dreptul la o viață decentă.

ALIMENTE

JOACĂ

TRANSPORT

ÎNVĂȚĂTURĂ

ODIHNĂ

EDUCAȚIE ȘI COMUNICĂRE

1 Întocmește o listă cu toate lucrurile de care ai nevoie, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- La care dintre acestea ai putea renunța mai ușor? De ce?
- La care dintre acestea ai putea renunța mai greu? De ce?
- La care dintre acestea nu poți renunța? De ce?
- Ce deosebire există între dorințe și trebuințe?

REȚINE!

- Oamenii nu pot trăi fără hrană, apă, aer, odihnă.
- Acestea sunt **nevoi elementare** sau **trebuințe**.

- 2 Privește desenele care înfățișează ce conțin ghiozdanul Mariei și ghiozdanul lui George. Răspunde la următoarele întrebări:

- De ce crezi că Maria și George au în ghiozdanele lor lucrurile din imagini?
- Tu ai și alte lucruri în ghiozdan? La ce îți sunt necesare?

- 3 Domnul învățator a adus în clasă două tablouri și un laptop. Copiii au adus flori.

- Își au rostul aceste lucruri în clasă? De ce?
- Ție ce lucru ți-ar plăcea să existe în clasă?

- 4 Unde este locul următoarelor lucruri pe care le folosim zi de zi în clasă?

- buretele;
- cărțile și caietele elevilor;
- coșul de gunoi;
- cuierul;
- trusa de prim ajutor;
- harta.

- 5 Desenează sala ta de clasă. Compară desenul pe care l-ai realizat cu cel al unei colege sau al unui coleg și completează-l, dacă este cazul.

- 6 Citește următoarele situații, apoi răspunde la întrebări.

- Ioana îi cere cu împrumut Mariei peria ei de păr. Ce crezi că ar trebui să facă Maria, să i-o dea sau nu? De ce?
- Doru îi cere un creion Mariei. Să îi dea fata creionul lui Doru sau nu? De ce?
- Ce lucruri își pot împrumuta copiii? Ce lucruri nu se pot împrumuta?

PORTOFOLIU

Adună cât mai multe informații despre un lucru care îți place și întocmește un portofoliu despre acesta, menționând:

- la ce folosește;
- de unde provine;
- care este istoria sa;
- cât de apreciat este de ceilalți oameni;
- ce s-ar putea întâmpla cu el dacă nu ar mai fi folosit.

După două săptămâni, prezintă portofoliul tău în clasă.

REȚINE!

Pentru a folosi lucrurile altor persoane, care ni le-au împrumutat, trebuie să avem încuviințarea acestora. Lucrurile împrumutate trebuie restituite în bună stare.

RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE

7 Citește următoarele situații:

a) Maria avea o stropitoare veche care se găurise, așa că a transformat-o într-un ghiveci de flori.

b) Lui George i-au rămas mici tricourile din vara trecută. Unele sunt ca noi. Se gândește să facă un pachet și să le doneze.

Răspunde la următoarele întrebări:

- De ce crezi că Maria și George au dat o nouă întrebuințare lucrurilor?
- Tu ce faci cu lucrurile pe care nu le mai folosești?

REȚINE!

În viața de zi cu zi avem **nevoie de lucruri**:

- pentru a ne satisface trebuințele;
- pentru a desfășura diverse activități;
- pentru a ne înfrumuseța spațiul în care locuim, învățăm sau muncim;
- pentru a ne păstra sănătatea;
- pentru a ne petrece în mod plăcut timpul liber.

8 Citește cu atenție caseta **Reține!** de mai sus, apoi dă exemple de lucruri pe care le folosim pentru fiecare categorie de întrebuințări menționate în ea.

JOC

Alege o dorință și o trebuință pe care să le mimezi în fața clasei. Colegii trebuie să le ghicească.

FII CREATIV!

Scrie o compunere despre o întâmplare legată de un lucru din clasă pe care îl folosești des.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ De lucrurile din sala de clasă avem

N		V			E
---	--	---	--	--	---

 pentru a învăța.

→ Există o deosebire între lucrurile pe care ni le

D				M
---	--	--	--	---

 și lucrurile care ne sunt necesare.

→ Lucrurile pe care le împrumutăm de la alții trebuie înapoiate în stare

B			Ă
---	--	--	---

.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

Noi suntem ceea
ce faptele
noastre sunt.

Tudor Vianu

LECȚIA 12

Lucrurile care ne exprimă

1 Privește cu atenție imaginile de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Cum se numesc lucrurile din imagini?
- Ai și tu asemenea lucruri? Spune-le colegilor ce lucruri ai tu.

2 Împarte lucrurile notate mai jos în două grupe: lucruri pe care ți le-au ales părinții și lucruri pe care ți le-ai ales singur.

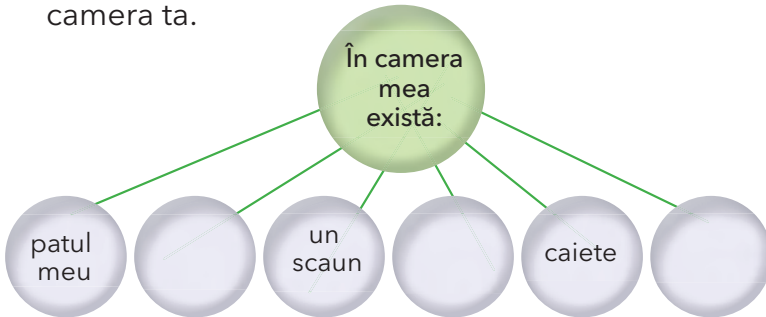
- cărți;
- tablou;
- pat;
- ghiozdan;
- îmbrăcăminte;
- lampă de birou;
- reviste;
- telefon mobil;
- jucării;
- dulap;
- penar;
- pantofi.

După ce ai împărțit lucrurile în cele două grupe, răspunde la următoarele întrebări:

- Ai lucruri care apar în ambele grupe? De ce?
- Ce lucruri îți plac cel mai mult? De ce?
- Ce faci când, deși ți-ai ales un lucru, acesta ajunge să nu îți mai placă?

RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE

- 3 Completează ciorchinele cu lucruri care se găsesc în camera ta.

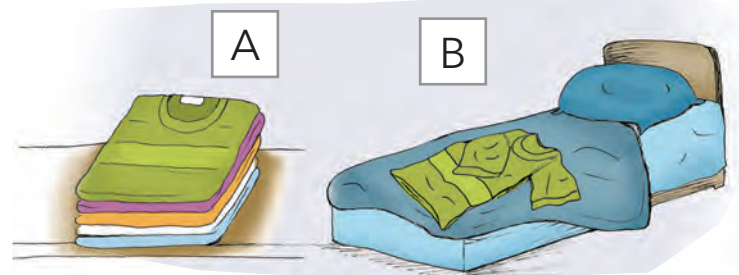
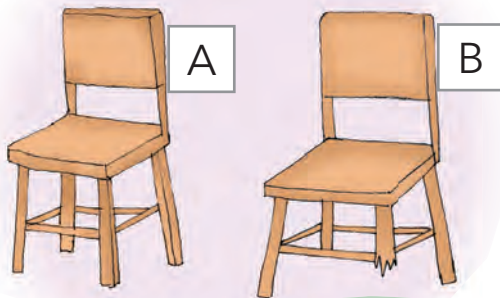

- 4 La școală, copiilor li s-a cerut să realizeze un desen despre ei înșiși. George a desenat o tablă de șah, o bicicletă și pe Maria.

- Ce mesaj crezi că a vrut să transmită George prin desenul lui?
- Tu ce ai desena dacă ai fi în locul lui?

- 5 Privește cu atenție imaginile de mai jos, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce deosebiri există între lucrurile prezentate în fiecare grup de obiecte?
- Pe care le preferi? De ce?
- Care imagini se potrivesc în camera ta, A sau B?
- Alege unul dintre lucrurile marcate cu litera B și imaginează-ți cum a ajuns în starea respectivă. Povestește întâmplarea colegilor tăi.

- 6 George face colecție de figurine lego. Mai colecționează și magneți cu trolci. Are o cutie unde păstrează aceste lucruri. Ție ce îți place să colecționezi? De ce? Unde păstrezi lucrurile pe care le colecționezi?

JOC

Gândește-te la unul dintre colegii tăi de clasă. Numește cu voce tare un lucru care crezi că îți place sau la care ții foarte mult. Clasa trebuie să ghicească la ce coleg te-ai gândit.

REȚINE!

Lucrurile ne reprezintă felul de a fi, pasiunile, dorințele sau interesele.

REȚINE!

Lucrurile așezate în ordine sunt mai ușor de găsit.
Dacă ne păstrăm și ne întreținem lucrurile, putem economisi bani, care pot fi folosiți pentru alte activități.

La muzeu

Maria, George și colegii lor au plecat în vizită la muzeu. Acolo au văzut lucruri care au aparținut oamenilor din alte timpuri: unelte, vase, arme, cărți, monede, armuri, tablouri și statui. Aceste lucruri sunt reprezentative pentru oamenii din trecut și pentru epocile în care ei au trăit. Despre ele le-a vorbit ghidul care le-a prezentat muzeul.

Doamna învățătoare le-a cerut să nu atingă exponatele, să nu alerge prin muzeu, să nu facă gălăgie și să asculte cu atenție explicațiile ghidului.

Vocabular

- **Ghid** = persoană care însoțește un grup de turiști și care oferă informații despre locul vizitat sau despre lucrurile expuse în muzeu.

7 Citește textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce lucruri se păstrează într-un muzeu?
- Pe cine exprimă ele? Cui aparțin?
- Obiectele din muzee au etichete care oferă informații despre ele în mai multe limbi. De ce este necesară această traducere?

FII CREATIV!

- Întocmește o listă cu lucrurile cele mai importante și mai valoroase care aparțin familiei tale. Lista trebuie să conțină cel puțin cinci lucruri.
- Scrie cum a intrat familia ta în posesia respectivelor lucruri.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Lucrurile pe care le folosim ne exprimă; ele arată ce ne

P   E și ce F C în mod obișnuit.

→ Felul în care avem grijă de lucrurile noastre reflectă

P R S   L   T A noastră.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

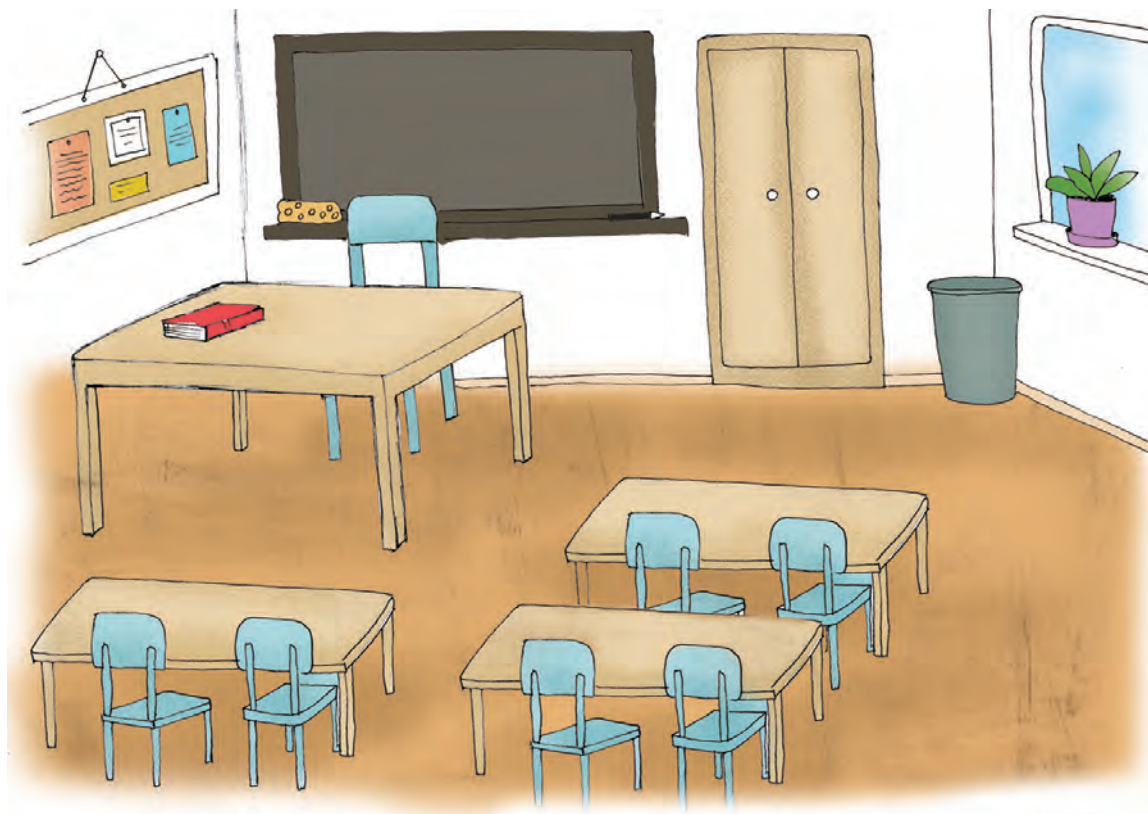
1 răspuns corect 😞

LECȚIA 13

Păstrează
lucrurile din jurul
tău în ordine!

Relații și atitudini față de lucruri

1 Privește desenul de mai sus și răspunde la următoarele întrebări:

- Cui aparțin lucrurile din sala de clasă?
- Cine răspunde de fiecare dintre aceste lucruri?
- Ce responsabilități au elevii în clasă?

Vocabular

- **Responsabilitate** = sarcină, răspundere, îndatorire.

2 Petru stă în banca a doua de la fereastră, iar colegul lui Liviu, cel mai mic elev din clasă, stă în banca întâi. Petru nu vede prea bine la tablă. La ora de matematică, Petru se mută în banca întâi, iar Liviu trece în banca a doua.

- A cui este banca a doua de la fereastră, a lui Petru sau a lui Liviu? De ce?

REȚINE!

În **clasă** există **lucruri care ne aparțin tuturor**. Trebuie să avem grijă de ele ca de orice alt lucru pe care îl deținem.

3 Grupează lucrurile scrise mai jos în următoarele categorii:

Lucruri care aparțin clasei:

- cuierul;
- hainele de la cuier;
- manualele primite de elevi la școală;
- creionul de pe banca Laurei;
- cartea din biblioteca din clasă;

Lucruri care aparțin elevilor:

- băncile;
- ghiozdanele din bănci;
- ușa;
- tabla.

După ce ai împărțit lucrurile în cele două categorii, răspunde la următoarele întrebări:

- Cum te porți cu lucrurile care aparțin clasei?
- Dar cu acelea care aparțin colegilor tăi de clasă?

4 Bicicleta Mariei s-a stricat. În parc, George i-a împrumutat bicicleta lui. Acum, cei doi se plimbă pe rând cu bicicleta lui George. Tu cui îi împrumuți bicicleta ta?

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discutați despre situațiile de mai jos și stabiliți dacă a fost corect sau nu modul în care au procedat copiii.

- Cornelia nu îl lasă pe Ștefan să folosească acuarelele ei la ora de desen.
- Dana îi dă Doinei un pix să scrie în clasă, dar îi spune să nu uite să îl dea înapoi.
- Mingea lui George s-a spart. George s-a supărat și le-a cerut copiilor cu care a jucat fotbal să îi cumpere o minge nouă.

JOC

Interpretați, în pereche fată-băiat, scena din imagine.

REȚINE!

Cu **lucrurile care ne aparțin** putem face tot ce vrem, cu condiția să nu le cauzăm rău altora. Așadar, în calitate de **proprietari**, putem **să le folosim**, putem **să le dăm altcuiva** să le folosească sau, dimpotrivă, să le interzicem altora să le folosească. Putem chiar să le dăruim sau să le dăm în schimbul altor lucruri. Cu **lucrurile altor persoane** nu putem face niciuna dintre aceste acțiuni.

Vocabular

- **Proprietate** = lucru care aparține unei persoane. Proprietarul îl poate folosi, îi poate lăsa pe alții să-l folosească, îl poate dăruia sau chiar îl poate vinde.
- **Recondiționare** = readucere în stare de funcționare.

PORTOFOLIU

Din ambalaje de plastic sau carton ori din cutii de aluminiu goale, realizează lucruri noi pe care să le poți folosi în clasă. Te poți inspira din imaginea de mai jos.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

În echipe de câte trei elevi, discutați despre recuperarea, recondiționarea și re folosirea lucrurilor pe care le utilizați. Unul dintre copiii din echipă se va referi la recuperare, altul la recondiționare și al treilea la re folosire. Veți fi echipa celor 3R.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Trebuie să avem

G			J
---	--	--	---

 de lucrurile noastre.

→ Putem dăruia sau

Î		P	R			T
---	--	---	---	--	--	---

 și altora doar lucrurile care ne aparțin.

→ Trebuie să recuperăm, să recondiționăm și să

R		F		L		S		M
---	--	---	--	---	--	---	--	---

 lucrurile.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😊

Proiect

Târgul de Mărțișor

- proiect la nivelul claselor a III-a din școală -

Realizați o **expoziție** cu vânzare de mărțișoare confecționate de voi. Banii strânși vor fi donați unei case de copii. Invitați și celelalte clase a III-a din școală să participe la proiect! Puteți realiza un afiș pe care să îl lipiți pe hol, pe ușa clasei. Lucrați în **grupe (echipe)** de câte 3-5 elevi.

Pregătiți-vă să începeți proiectul!

- Nu uitați să alegeți **titlul proiectului** și un **cuvânt semnificativ** sau o **expresie semnificativă** pentru el (un proverb, o zicală sau un îndemn), de exemplu: „Orice lucru este bun la timpul său”.
- Elaborați și **fișa de proiect**. Perioada în care desfășurați proiectul să fie de 3-4 săptămâni. Implicați toți elevii din grupă (echipă) în activitățile proiectului, atribuindu-le roluri bine determinate.
- Întocmiți o listă cu **materialele (resursele) necesare** și una cu **partenerii**, mai exact, cu persoanele care vă pot ajuta (doamna învățătoare/domnul învățător, părinții).

Ce veți face?

- Adunați materiale din care veți confecționa mărțișoare.
- Confecționați mărțișoarele la școală sau în familie, cu ajutorul partenerilor din proiect.
- Organizați expoziția cu vânzare pe holurile școlii. Fiecare clasă va avea un loc anume unde să expună mărțișoarele realizate de elevi. Expoziția se poate realiza și on-line. Se vor prezenta on-line fotografiile cu mărțișoarele produse.
- Mergeți în vizită la casa de copii aleasă și donați sumele de bani strânse din vânzarea mărțișoarelor.

Cum va fi evaluat proiectul?

Un proiect foarte bun presupune:

- multe mărțișoare produse, câte trei de fiecare elev din grupă (echipă);
- mărțișoare realizate cu motive tradiționale;
- implicarea tuturor membrilor grupei sau echipei în realizarea proiectului.

Cum vor fi popularizate rezultatele?

La avizierul clasei; prin mesaje telefonice sau e-mailuri trimise părinților sau prietenilor; pe grupurile voastre de socializare.

Recapitulare

1 Privește cele două imagini prezentate în această pagină, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce asemănări și ce deosebiri există între camerele din ilustrațiile prezentate?
- Poți ghici care dintre cele două camere este a Mariei și care este a lui George?
- De ce se deosebesc aceste camere?

2 Alege trei lucruri din fiecare cameră și spune de ce au copiii nevoie de ele.

3 Identifică, în cele două desene, lucruri care nu sunt la locul lor și formulează un sfat pentru copiii care sunt dezordonați.

Evaluare

1 Stabilește corespondențe între lucruri și, respectiv, persoane și exemplele date mai jos.

Lucruri

▼

Persoane

▼

▲
tabletă

▲
părinte

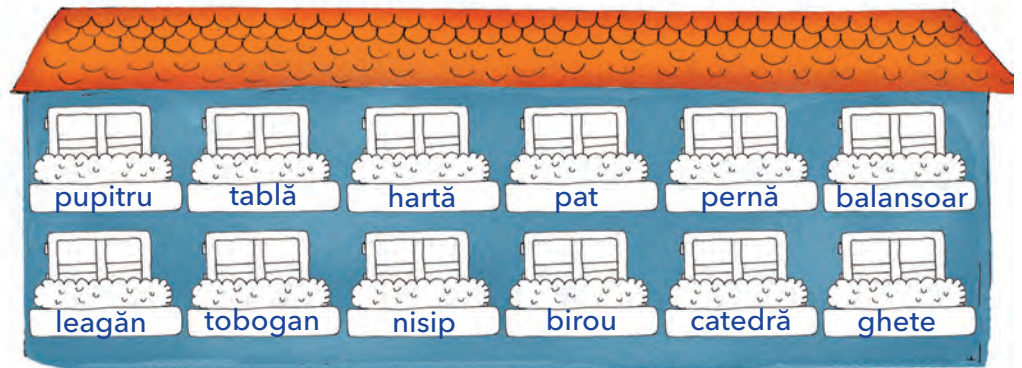
▲
învățător

▲
copil

▲
bicicletă

▲
radio

2 Colorează cu verde ferestrele cu lucruri din parc.

3 Completează cercurile libere cu lucruri care te reprezintă la școală și lucruri care te reprezintă la locul de joacă.

Numărul cerinței	Calificativul			Numărul total de cerculețe	Calificativul parțial obținut	
	Foarte bine ○○○	Bine ○○	Suficient ○			
1.	6 corespondențe	4-5 corespondențe	2-3 corespondențe			
2.	4 ferestre	3 ferestre	2 ferestre			
3.	6 cuvinte	4-5 cuvinte	2-3 cuvinte			
Calificativul final obținut						
					8-9 din 9	Foarte bine
					5-7 din 9	Bine
					2-4 din 9	Suficient

UNITATEA

4

Raporturile noastre cu animalele și plantele

Lecția 14: Ce sunt animalele și plantele?

Lecția 15: Nevoia de plante și animale

Lecția 16: Atitudini față de plante și animale

Proiect

Recapitulare

Evaluare

LECȚIA 14

Ce sunt animalele și plantele?

Maria vrea să viziteze grădina botanică. George vrea să viziteze grădina zoologică. Ei trebuie să urmeze traseele indicate de săgeți.

1 Privește cu atenție traseele urmate de cei doi copii, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Dacă ar vizita locurile pe lângă care trec, ce ar putea vedea în fiecare dintre ele?
- Unde se intersectează traseele celor doi? Ce ar putea învăța dacă ar face o vizită acolo?
- Ce plante poate vedea Maria la grădina botanică? De ce au fost aduse plantele aici?
- Cum pot supraviețui plantele aduse din țări îndepărtate?
- Ce animale poate vedea George la grădina zoologică? De ce au fost aduse aici?
- Unde sunt adăpostite animalele?

PORTOFOLIU

Folosind informații din revistele care prezintă curiozități din lumea vie, din albumele botanice și zoologice sau de pe internet, realizează fișe despre cele mai interesante plante și animale.

REȚINE!

- La **grădina botanică** se găsesc, în aer liber sau în sere, specii de plante din țara noastră sau aduse din alte regiuni.
- La **grădina zoologică** trăiesc animale domestice și sălbatice din diferite colțuri ale lumii.
- **Plantele** și **animalele** au viață, sunt viețuitoare, dar nu sunt persoane. Împreună cu oamenii, ele formează lumea vie.

- 2 Animalele sunt ființe sensibile, care se pot bucura sau întrista, pot simți plăcere sau durere. Dă un exemplu de situație în care ai observat cum s-a manifestat sensibilitatea unui animal.
- 3 Alege, dintre acțiunile de mai jos, pe acelea care sunt specifice animalelor:

• aleargă;	• construiesc;
• mănâncă;	• zboară;
• gândesc;	• își amintesc;
• inventează;	• se spală;
• cresc;	• dorm;
• pândesc;	• se luptă;
• povestesc;	• se întorc spre lumină;
• tresar;	• citesc.

După ce ai ales acțiunile specifice animalelor, alcătuiește o nouă listă, cu acelea dintre ele care sunt specifice și plantelor.

- 4 La grădina botanică este multă liniște. La grădina zoologică, dimpotrivă, se pot auzi țipetele maimuțelor, răgetul leului, ciripitul păsărelelor, nechezatul cailor și strigătele elefanților. De ce crezi că fac animalele gălăgie?
- 5 George și-a amintit de Fram, ursul polar, personajul lui Cezar Petrescu. Fram era un urs de circ trist, deși toți copiii îl îndrăgeau și veneau la spectacole special ca să îl vadă. Citește și tu povestea acestui urs polar, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- De ce crezi că era trist Fram, ursul polar?
- Ai văzut și tu animale triste? Ce crezi că le supărase?

Cioc! Cioc! Cioc!

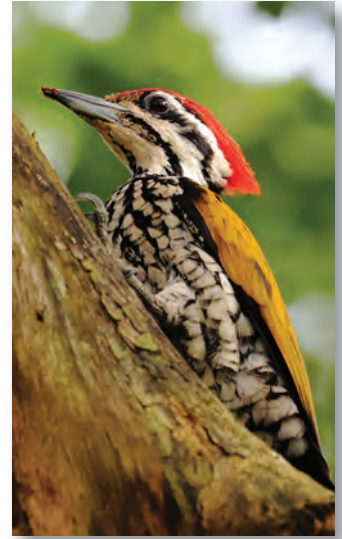
după Emil Gârleanu

Demult, veverița a descoperit un alun. I-a cules roadele și a făcut provizii pentru iarnă. Tocmai se bucura că dăduse norocul peste dânsa, când, într-o bună dimineață, și-a găsit comoara prădată: un sfert din alune – mâncate!

S-a mâhnit veverița. S-a pus la pândă, să prindă pe hoț. Cine era? Ciocănitorea. Când aceasta a intrat în scorbura, veverița s-a repezit și-a prins-o de coadă, rupându-i-o.

Mai târziu, dacă s-a văzut fără coadă, ciocănitorea s-a întors la veverița să se roage de dânsa. A bătut cu ciocul în scorbura: cioc! cioc! cioc! Niciun răspuns!

De atunci mereu ciocănește în fiecare copac, în speranța că își va găsi coada.

6 Citește cu atenție textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce ființe apar în această povestire? Care dintre ele sunt animale? Care sunt plante?
- Cum ai caracteriza comportamentul ciocănitorei?
- Cunoști prietenii sau dușmanii între animale sau între animale și plante? Dă exemple din legende.
- Ai auzit legende despre plante și animale? Povestește-le colegilor!

7 În povești, animalelor le sunt atribuite diferite calități. De exemplu, leul, „regele animalelor”, reprezintă puterea, iar furnica întruchipează hărnicia. După modelul de mai jos, scrie în caiet însușirile care se potrivesc următoarelor viețuitoare: greiere, melc, iepure, coțofană, lebădă.

Model: Vulpe = șiretenie.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

- Discutați despre calitățile atribuite animalelor, pornind de la întrebările: cum se comportă în realitate animalele? De ce credeți că oamenii au considerat că au însușirile pentru care au devenit reprezentative?
- Discutați apoi despre semnificația proverbului italian: „Cei care pe animale nu le îndrăgesc nici pe oameni nu îi iubesc”.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Plantele și animalele au

V		A		Ă
---	--	---	--	---

.

→ Plantele și animalele sunt

F			N		E
---	--	--	---	--	---

.

→ Plantele și animalele nu sunt

P		R			A		E
---	--	---	--	--	---	--	---

.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 15

Nevoia de plante și animale

Orașul Florilor

după Nikolai Nosov,
Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi,
traducere din limba rusă de Nina Gafița

Era odată un oraș tare frumos, locuit de prichindei. Pe lângă fiecare casă creșteau multe flori: margarete, romanțe, păpădii. Până și străzile aveau nume de flori: Strada Campanulelor, Aleea Romanițelor, Bulevardul Albăstrelelor.

Orașul Florilor era așezat pe malul unui pârâu, de la care începea pădurea. Prichindeii își făceau bărcuțe din lemn de mesteacăn, treceau pârâu și se afundau în pădure după fructe, ciuperci și alune.

1 Citește cu atenție textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- De ce era frumos Orașul Florilor? Ce ți-a plăcut cel mai mult la acest oraș?
- Care sunt plantele cele mai frumoase din localitatea ta?
- Cum foloseau piticii plantele din pădure?
- De ce sunt folositoare plantele?

REȚINE!

➡ În parcuri, în grădini, în fața caselor, la geamuri sau în balcoane putem admira **flori**. Acestea, împreună cu toate celelalte plante, fac ca aerul pe care îl respirăm să fie mai curat.

2 Maria are acasă o cutie în care sunt punguțe cu diverse plante medicinale culese de bunica ei: mușețel, mentă, sunătoare, muguri de pin și flori de tei.

- Ai și tu acasă plante medicinale?
- De unde ai aceste plante?
- De ce sunt folositoare plantele medicinale?

3 Lui Costin îi place să adune roșiile, fasole și dovlecei din grădina bunicii. Lui Petru îi place să culeagă mere, pere și prune. Legumele și fructele culese de ei sunt proaspete. Formulează trei propoziții despre legume și fructe din care să reiasă de ce ne place să le consumăm.

4 Așază în ordine cuvintele și formulează trei propoziții care ne arată de ce avem nevoie de legume.

- Legumele sănătoase sunt alimente.
- Morcovii ochilor mențin sănătatea.
- Roșiile în bogate vitamine sunt.

5 De când a înțepat-o o albină, Mariei îi este frică ori de câte ori aude un zumzăit. Îi este așa de frică, încât își dorește să nu fi existat albine pe lume.

Imaginează un dialog între Maria și George, în care George îi explică Mariei de ce avem nevoie de albine și cum să ne comportăm în prezența lor.

6 Scrie în caiet următoarele enunțuri și completează-le:

- Calul este folosit de om pentru .....
- Câinele este folosit de om pentru .....
- Găina este crescută de om pentru .....
- Porcul este crescut de om pentru .....
- Oaia este crescută de om pentru .....
- Vaca este folosită de om pentru .....

7 Stema țării, emblemele județelor, ale firmelor, ale echipelor de fotbal conțin imagini-simbol ale unor animale sau plante. Găsește exemple de astfel de imagini și notează de fiecare dată ce semnificație au plantele și animalele.

JOC

Organizează împreună cu colegii un carnaval al primăverii.

Trebuie să vă confecționați măști-simbol potrivite temei propuse. Tu ce mască ai vrea să porți? De ce?

Vocabular

- **Simbol** = imagine care sugerează un lucru, o idee, o calitate, un sentiment.

REȚINE!

→ Acasă, folosim **plante ornamentale, plante medicinale** sau **plante aromatice**.

→ Cu plantele ornamentale ne decorăm locuințele. Plantele medicinale ne ajută să ne menținem sănătatea, iar cele aromatice, adăugate în mâncare, o fac mai gustoasă. Pentru hrana animalelor se folosesc **plantele furajere**.

La aniversare

Este ziua Mariei. Prietenii îi aduc daruri și flori, iar ea îi primește cu multă bucurie. Maria își invită oaspeții la masă.

- 8 Citește textul, apoi răspunde la următoarele întrebări:
- Când putem primi sau oferi flori?
  - De ce se oferă florile?
  - Cui i-ai oferit flori ultima dată? Cum a fost primit acest dar?
- 9 Privește cu atenție desenul de mai sus, apoi scrie în caiet meniul pe care l-a oferit Maria cu acest prilej. Din ce sunt preparate felurile de mâncare?

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Căutați sau compuneți după model ghicitori despre următoarele ființe: albină, leu, brad. Discutați de ce anumite animale și plante au devenit simboluri.

Model:

Duce vestea
Ca-n poveste
Și oricui el știe-a spune
Că e semnul păcii-n lume.

(Forumbelul)

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Oamenii cultivă plante și cresc animale pentru

N   V   E lor.

→ Animalele crescute de om sunt animale D   S   T   C   E

→ Printre plantele cultivate se numără și plantele ornamentale, M   D   N   L   E și aromatice.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

De la zisă pân' la
faptă
Tot mai este o
bucată.

LECȚIA 16

Atitudini față de plante și animale

Dorința cea mai arzătoare a lui George este să aibă un animal de companie. I-ar plăcea foarte mult să se joace cu el și să îl arate copiilor.

Dar mama nu știe dacă George este în stare să aibă grijă de un animal de companie.

Un animal de companie are nevoie de hrană, apă și curățenie în culcuș.

George oftează. „E mult de muncă. Un animal de companie nu este doar un prieten de joacă. Oare ce să fac?”

1 Citește cu atenție textul de mai sus, apoi spune ce crezi că ar trebui să facă George. Gândește-te la avantajele și la dezavantajele faptului de a avea un animal de companie.

2 Mama i-a dat lui George o carte și i-a spus:
– Citește despre cum se îngrijește un animal de companie și întocmește o listă cu tot ce ai de făcut. După ce a citit mai multe pagini din cartea pe care i-a dat-o mama, George a luat o foaie de hârtie și a scris următoarele:

- „Să ai grijă de animalul tău de companie!
1. Nu uita să-i dai de mâncare!
  2. Nu uita să-i dai apă!
  3. Fă curățenie în cușca, culcușul sau cutia lui.
  4. Verifică zilnic ce face: vorbește cu el sau mângâie-l.”
- De cât timp crezi că este nevoie zilnic pentru a face toate lucrurile menționate mai sus?

REȚINE!

Atunci când luăm o hotărâre, trebuie să cântărim **avantajele** și **dezavantajele** și să ne asigurăm că avantajele sunt mai numeroase și mai importante decât dezavantajele.

Vocabular

- **Avantaj** = câștig, folos.
- **Decizie** = hotărâre, alegere.
- **Dezavantaj** = neajuns, pagubă.

RAPORTURILE NOASTRE CU ANIMALELE ȘI PLANTELE

3 Realizează un desen care să ilustreze avantajele și unul care să ilustreze dezavantajele pe care le-ar avea George dacă ar primi animalul de companie dorit. După ce toți colegii tăi și-au prezentat desenele, răspunde la următoarele întrebări.

- Ce crezi: a avea un animal de companie este un lucru plăcut sau constituie doar o problemă în plus?
- Ce avantaje și ce dezavantaje ai avea dacă, în loc să ai grijă de un animal de companie, ai crește flori în grădină?

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Priviți cu atenție cele trei ilustrații alăturate (A, B și C) și apoi discutați despre atitudinile exprimate față de plante și animale în fiecare situație.

REȚINE!

- Plantele și animalele au nevoie de **îngrijire**.
- Unele plante (floarea-de-coliț, garofița-Pietrei-Craiului ș.a.) și animale (capra-neagră, zimbrul ș.a.) sunt ocrotite de lege.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

După modelul dat, completați tabelul de mai jos, notând atitudinile față de plante și animale în fiecare situație prezentată. Formulați trei reguli de comportare cu animalele și plantele pornind de la atitudinile cu care nu sunteți de acord.

Situația	Atitudinea	Regula de comportare
Laurențiu trage de coadă o pisică.	brutalitate	Nu chinăm animalele.
Mihaela nu a mai udat florile din camera ei de două săptămâni.		
Anica și Veronica au găsit un pui de vrabie care tremura de frică. Anica l-a mângâiat și s-a gândit să îl pună pe o creangă de copac. Veronica a certat-o, spunându-i că vor întârzia la școală.		
La grădina zoologică, Sorin s-a oprit în dreptul unei cuști cu maimuțe și a început să se strâmbe la ele și să le imite sunetele.		

Vocabular

- **Captivitate** = lipsă de libertate, stare de izolare (a unui animal) de mediul său natural.
- **Rezervație naturală** = teritoriu ocrotit prin lege unde se găsesc plante sau animale rare aflate în pericol de dispariție.

PORTOFOLIU

Realizează un album cu plante și animale ocrotite în țara noastră.

4 Când merge la bunici, lui George îi place să se ocupe de îngrijirea animalelor, adică de găini, rațe, porci, cai sau vaci. El le hrănește cu grâu, porumb, trifoi, frunze de sfeclă și buruieni din grădină. Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce fel de animale sunt găinile, rațele, porcii, caii și vacile din gospodărie?
- Prin ce se deosebesc animalele domestice de cele sălbatice?
- Care dintre plantele folosite drept hrană pentru animale sunt cultivate de om? Care sunt necultivate?

5 Animalele sălbatice din grădinile zoologice și de la circ sunt hrănite și îngrijite de oameni. Cunoști și alte situații în care oamenii îngrijesc animalele sălbatice? Dă exemple.

REȚINE!

➔ În **parcuri** și **rezervații naturale** se găsesc plante și animale deosebite: bujorul-de-munte, floarea-de-colț, garofița-Pietrei-Craiului sau capra-neagră, cerbul carpatin, ciocârlanul, cocoșul-de-munte, ursul brun, veverița, zimbrul.

➔ Putem vizita parcurile și rezervațiile naturale, dar nu avem voie să deranjăm nimic din ceea ce se află acolo.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

➔ Plantele și animalele au nevoie de Î N R   E .

➔ Plantele și animalele rare trebuie P R   J   E .

Legea interzice distrugerea plantelor și animalelor din rezervații de către turiști sau vânători.

➔ Brutalitatea față de A   M   E trebuie sancționată.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

Proiect

Școala mea verde

- proiect la nivelul claselor primare din școală -

Organizați un **concurs** având ca scop amenajarea și îngrijirea spațiilor verzi din incinta școlii.

Invitați toate clasele 0-IV din școală să participe la proiect! Puteți realiza un afiș pe care să îl lipiți pe hol, pe ușa clasei. Anunțați că beneficiarii de pe urma concursului vor fi elevii școlii.

Lucrați în **grupe (echipe)** de câte 8-10 elevi și consemnați într-un portofoliu activitățile realizate pentru îngrijirea și amenajarea unui lot sau rond din curtea școlii.

Pregătiți-vă să începeți proiectul!

Parcurgeți toate etapele pregătitoare:

- Alegeți **titlul** proiectului și un **cuvânt semnificativ** sau o **expresie semnificativă** pentru el (un proverb, o zicală sau un îndemn), de exemplu: „Toate plantele sunt frații și surorile noastre!”.
- Stabiliți **perioada de desfășurare** a proiectului: 6-8 săptămâni, toamna și primăvara, dar și activitățile desfășurate.
- Elaborați **fișa proiectului** după modelul cunoscut.

Activitatea desfășurată	Perioada (zile, săptămâni)	Cine răspunde
1.	.....	.....
2.	.....	.....
3.	.....	.....

- Stabiliți rolul fiecărui participant în proiect.
- Gândiți-vă ce **materiale (resurse)** vă sunt **necesare** și cine vă poate ajuta. Persoanele care vă pot ajuta vor fi: doamna învățătoare/domnul învățător, părinții și profesorii de biologie din școală.

Ce veți face?

- Invitați elevii școlii să participe la concurs.
- Stabiliți-vă lotul sau rondul din curtea școlii pe care să îl îngrijiți.
- Săpați, greblați, plantați, udați, pliviți și îngrijiți plantele. Acestea sunt activități pe care le veți realiza periodic. Implicați partenerii să vă ajute cu sfaturi, cu materiale și cu muncă.
- Realizați fotografiile din timpul activităților. Le veți include în portofoliul grupei voastre.
- Finalizați portofoliul în format electronic, cu prezentarea principalelor activități desfășurate.

Cum va fi evaluat proiectul?

Un proiect foarte bun presupune:

- activități diverse de amenajare și întreținere a lotului sau rondului alocat (săpare, greblare, plantare, udare, plivire, îngrijire);
- plante cultivate diverse și frumoase;
- implicarea tuturor membrilor grupei (echipei) în realizarea proiectului.

Fiecare grupă (echipă) din fiecare clasă prezintă portofoliul realizat în sala de festivități a școlii sau în mediul on-line. Apoi vor fi admirate loturile sau rondurile îngrijite de elevi în curtea școlii.

La evaluare participă reprezentanți ai partenerilor din proiect. Pot fi invitați să asiste și elevii din clasele mai mari.

Cum vor fi popularizate rezultatele?

Veți populariza rezultatele proiectului printr-un articol în revista școlii sau pe site-ul și pe platforma de învățare a școlii, prin afișarea la avizierul clasei, MMS-uri, e-mailuri, anunțuri pe grupurile voastre de socializare.

Recapitulare

- 1 Completează tabelul de mai jos, după ce l-ai copiat în caiet. Grupează în el, în categoriile prezentate, următoarele plante și animale: alun, brad, broască-țestoasă, cal, cangur, căprioară, crocodil, dud, fazan, floare-de-coliț, garoafă, găscă, ghiocel, lalea, lebădă, leu, lup, nuc, oaie, palmier, papagal, păr, păun, pelican, biban, porc, prepeliță, prun, stejar, struț, tei, tigru, trandafir, uliu, veveriță, zambilă, zimbru.

Plante			Animale		
Flori	Copaci	Plante ocrotite de lege	Animale domestice	Animale sălbatice	Animale ocrotite de lege

- 2 Alcătuieste un portofoliu despre animalul pe care îl crești acasă sau în curte, folosind următoarele sugestii:

- Redactează o compunere despre animalul tău în care să povestești: de când îl ai, de unde îl ai, cum arată, ce îi place și prin ce peripeții ați trecut împreună.
- Alcătuieste un album cu pozele lui. Notează datele când l-ai pozat.
- Dacă ai o ramă digitală, pozează animalul și descarcă pozele în rama digitală pentru a le viziona din când în când.
- Filmează-l cu camera video sau cu telefonul mobil și urmărește filmulețele cu colegii tăi.
- Realizează portretul lui cu creionul negru sau în acuarelă.

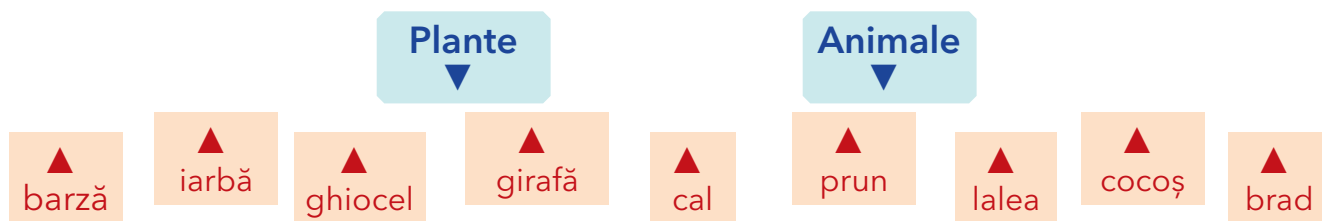
Poți realiza un portofoliu și despre planta pe care o crești.

- 3 Folosind sugestiile din exercițiul anterior care ți se par potrivite, realizează un portofoliu despre animalul preferat sau planta preferată ori despre acelea pe care ți-ai dori să le ai.

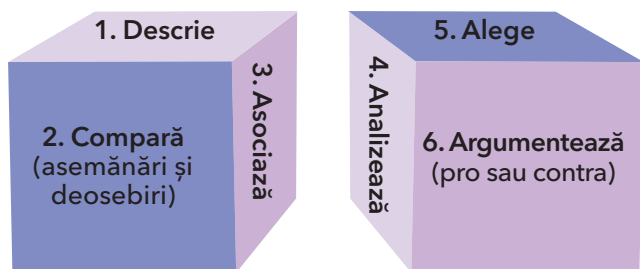

Evaluare

1 Stabilește care sunt plantele și care sunt animalele, trasând linii care să arate corespondențele.

2 Confeționează un cub din hârtie sau carton. Scrie, pe cele șase fețe ale sale, următoarele sarcini, după modelul:

Rezolvă sarcinile în ordinea dată sau în ordinea dată de rostogolirea cubului:

1. **Describe** un animal domestic sau un animal de companie de care ai grijă.
2. **Compară (asemănări și deosebiri)** acel animal cu alte animale.
3. **Asociază** animalul ales cu unul dintr-o poveste sau dintr-un film animat.
4. **Analizează** comportamentul lui într-o activitate în care ați fost împreună.
5. **Alege** calitățile pe care le apreciem în cazul acestui animal.
6. **Argumentează (pro sau contra)** importanța lui pentru tine.

3 Completează spațiile libere cu literele potrivite pentru a alcătui cuvintele care arată ce simbolizează fiecare animal și fiecare plantă:

Porumbel = P _ C E
Leu = P _ T _ _ E
Furnică = H _ R _ _ C _ E

Animale și plante-simbol:

Trifoi cu patru foi = N _ R _ C
Trandafir roșu = I _ B _ _ E
Ghiocei = P _ _ M _ V _ _ Ă

Numărul cerinței	Calificativul			Numărul total de ceruțele	Calificativul parțial obținut	
	Foarte bine ○○○	Bine ○○	Suficient ○			
1.	8-9 corespondențe	5-7 corespondențe	2-4 corespondențe			
2.	6 sarcini	4-5 sarcini	2-3 sarcini			
3.	6 cuvinte	4-5 cuvinte	2-3 cuvinte			
Calificativul final obținut						
					8-9 din 9	Foarte bine
					5-7 din 9	Bine
					2-4 din 9	Suficient

UNITATEA

5

Raporturile noastre cu ceilalți oameni

Lecția 17: Familia mea

Lecția 18: Prietenii mei

Lecția 19: La joacă

Lecția 20: Colegii mei

Lecția 21: Drepturi și îndatoriri

Proiect

Recapitulare

Evaluare

Fiecare copil
are dreptul la o
familie.

LECȚIA 17

Familia mea

Vocabular

- **Familie** = grup de persoane între care există relații de rudenie sau de alianță. Împreună, membrii unei familii formează un neam.

- 1 Privește cu atenție ilustrațiile de mai sus și răspunde la următoarele întrebări:

- Cine formează o familie?
- Ce îi unește pe membrii unei familii?
- Care sunt momentele și evenimentele cele mai importante din viața unei familii?

- 2 Alege una dintre ilustrațiile de mai sus și creează o poveste cu personajele înfățișate.

REȚINE!

- Dintr-o familie pot face parte: **părinții, copiii, bunicii, străbunicii.**
- În plus, mai pot face parte și **mătuși, unchi, verișoare** sau **verișori.**
- Evenimentele importante în viața unei familii sunt: căsătoria, nașterea copiilor, sărbătorile tradiționale, aniversările.

În excursie

Astăzi, Raluca pleacă în excursie cu clasa. În fața școlii așteaptă un autocar cu care copiii vor merge la pădure. Bunica i-a pregătit Ralucăi mai multe sandviciuri, câteva felii de cozonac, două mere și o sticlă cu apă.

– Lasă că duc eu sacul cu mâncare, spune bunica. E destul de greu. Să rogi un coleg să te ajute, că tu nu ești prea voinică.

Bunica verifică dacă Raluca și-a încheiat puloverul la toți nasturii, dacă fularul este înfășurat bine în jurul gâtului și dacă, într-adevăr, căciula îi acoperă urechile:

– Să nu răcești, spune ea.

Bunica are multe sfaturi pregătite și i le dă pe toate Ralucăi în drum spre școală.

– Ai grijă să nu cazi în pădure. Nu culege flori, fiindcă te poți înțepa în spini, și ferește-te de urzici! Nu alerga, să nu transpiri! Nu sta la soare, că faci insolație! Să nu stai pe iarbă, să nu te ia cu frig!

Când fata urcă în autocar, bunica își mai amintește:

– Să nu stai la geam, că este curent!

3 Citește textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Cum s-a pregătit Raluca pentru excursie?
- Ce sfaturi a primit Raluca de la bunica ei?
- Ce credeți că va face Raluca în excursie?
- Voi ce faceți când mergeți la pădure?
- Toți bunicii sunt așa de grijulii? De ce?

4 Cum se comportă membrii unei familii unii cu ceilalți? Alege din lista de mai jos acele acțiuni care ți se par potrivite și dă și alte exemple de comportamente dintr-o familie:

- se sfătuiesc;
- se ajută;
- se respectă;
- se ceartă;
- își poartă de grijă;
- nu se salută;
- își împart responsabilitățile;
- nu își vorbesc.

JOC

Confectionează, împreună cu colegii, cărți de joc cu membrii unei familii. Fiecare carte va avea o pereche: mama-tata, frate-soră, mătușă-unchi, verișor-verișoară, bunică-bunic. Numai una va fi singură (cartea „Singurel”). Împărțiți cărțile și scoateți perechile. Apoi, pe rând, trageți câte o carte unul de la celălalt, astfel încât să faceți perechi noi. Câștigă cel care a făcut perechi cu toate cărțile.

5 În orice familie există reguli care trebuie respectate.

- Cine stabilește regulile în familie?
- Ce reguli există în familia ta?
- Ce se întâmplă atunci când aceste reguli nu sunt respectate?

6 Povestește-le colegilor ce ți s-a întâmplat când nu ai respectat regulile stabilite în familia ta.

7 Într-o familie, oamenii se ajută unii pe alții. Citește situațiile de mai jos și spune, în fiecare caz, cui ai cere tu ajutorul pentru a rezolva problema ivită:

- Trebuie să pleci în vizită cu părinții și nu îți găsești jacheta.
- Cățelul tău s-a lovit la un picior și acum șchiopătează. Trebuie dus la medicul veterinar.
- Vrei să faci o căsuță pentru păsărele, să o pui în pom. Te-ai încurcat la asamblarea pieselor.
- Ai pierdut banii lăsați de mama ta pentru cumpărături. Economiiile nu-ți ajung decât pentru pâine.

8 După ce ai rezolvat exercițiul anterior, răspunde la următoarele întrebări:

- Tu pe cine ajuți acasă?
- În ce situații îți oferi ajutorul?

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Pentru că a venit acasă târziu, George a fost pedepsit: două zile nu va mai avea voie să vorbească la telefon cu prietenii cu care a rămas la școală după ore. Pedepsa i se pare grea și s-a supărat.

Discută cu colegii tăi situația prezentată, răspunzând la următoarele întrebări: cum crezi că s-a simțit mama lui George în timp ce îl aștepta să vină de la școală? Cum crezi că se simte acum, când George este supărat? De ce îi pedepsesc părinții pe copii? Tu ai primit vreodată vreo pedeapsă? De ce?

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Regulile din familie trebuie

R	S	P				A	E
---	---	---	--	--	--	---	---

→ Membrii unei familii au G

--	--	--

 J Ă

unii de alții și se A

--	--	--

 U

--	--	--

 Ă unii pe alții.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 18

Prietenii mei

Maria și George sunt colegi, dar și buni prieteni. Ei se întâlnesc după-amiaza în parc, pentru a-l plimba pe Bobiță, câinele lui George, pentru a juca tenis sau pentru a mânca o delicioasă prăjitură cu frișcă, la cofetăria din colț.

Sâmbăta merg la teatrul pentru copii, la matineu, sau la film. Biletele le cumpără pe rând: într-o sâmbătă, George, în alta, Maria.

1 Citește textul de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce fac Maria și George în timpul liber?
- Cine este responsabil cu procurarea biletelor pentru teatru sau cinema?
- Ce altă responsabilitate mai are George?

Vocabular

- **Matineu** = spectacol care se desfășoară în prima jumătate a zilei, dimineața.

REȚINE!

Prietenii pot fi vecini, colegi de clasă, rude sau colegi de tabără. Ei își împărtășesc bucuriile și necazurile, își petrec timpul liber împreună și se ajută reciproc.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discută cu colegii despre prietenie, încercând să găsiți răspunsuri la următoarele întrebări:

- Ce fel de prieteni îți sunt aceia care îți cer să faci rău?
- Dar aceia care îți cer să fii părtaș la lucruri rele?
- Ce fel de prieteni îți sunt aceia care te ajută la greu?
- Dar aceia care îți dau sfaturi înțelepte?

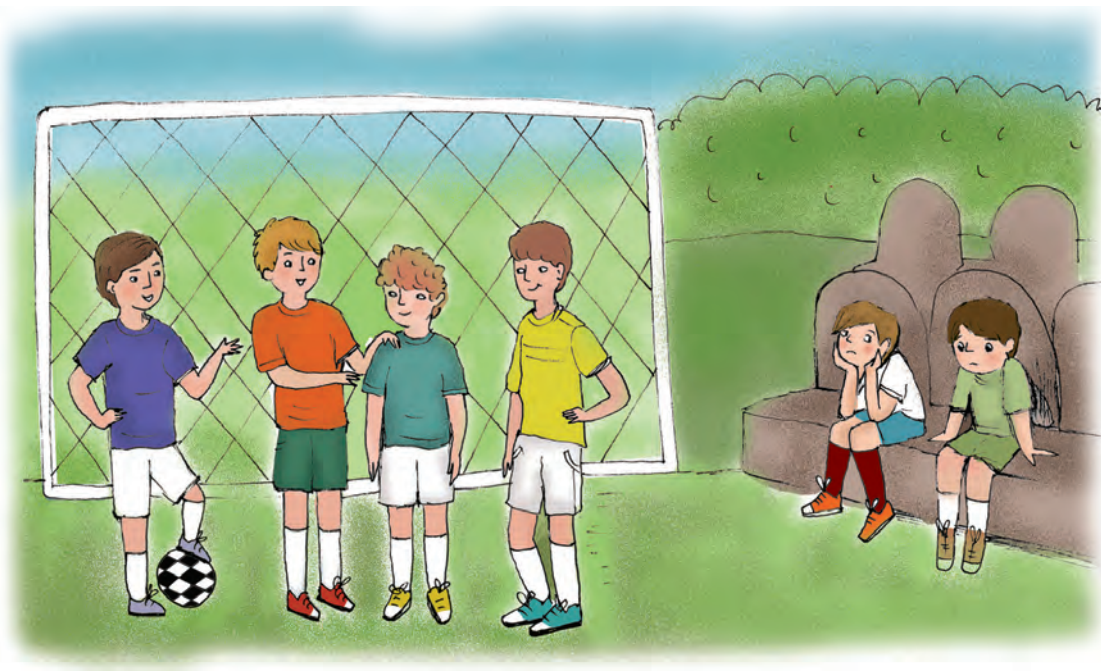
2 Acum gândește-te la prietenii tăi și răspunde la următoarele întrebări:

- Tu ai unul sau mai mulți prieteni?
- Unde și când vă întâlniți?
- Ce preocupări comune aveți?
- Există situații în care aveți anumite responsabilități?

3 Pe terenul de joacă, unde te afli cu prietenii tăi, vin doi copii cu o minge nouă de fotbal și vă propun să jucați împreună un meci.

Ce faceți? Alege răspunsul tău dintre cele oferite mai jos:

- Refuzați pentru că nu vă jucați decât cu prietenii.
- Refuzați pentru că vreți ca ei să fie spectatorii voștri.
- Acceptați numai dacă unul dintre ei va fi rezervă.
- Acceptați cu condiția respectării regulilor stabilite împreună.

RAPORTURILE NOASTRE CU CEIALȚI OAMENI

4 Citește situațiile următoare și spune ce ai face în fiecare dintre ele:

- În timpul testului la limba română, Bogdan, prietenul tău, îți cere să îi arăți răspunsurile.
- În pauză, Irina, o colegă nou-venită în clasă, cu care te-ai împrietenit, te roagă să o ajuți să rezolve un exercițiu din tema la matematică.
- Dana și Doina sunt cele mai populare fete din clasă și ambele sunt prietene cu tine. Ele s-au supărat pe Catinca și îți cer să nu mai vorbești cu ea.
- Mircea și Adi i-au lipit pe spate prietenului tău, Costi, un bilețel pe care scrie „Azorel”. Costi nu a simțit nimic și, acum, toți copiii râd de el.
- La concursul de orientare turistică, mai ai doar cinci minute să găsești ultimul cartonaș cu indicii. Colegul și prietenul tău, Sebi, cu care te-ai certat de curând, s-a lovit la genunchi și te roagă să îl ajuți, căci nu mai poate să meargă singur.

5 Scrie o scurtă compunere în care să explici cum îți alegi prietenii.

6 Unii dintre prietenii tăi îți sunt și colegi. Cum poate deveni un coleg prietenul tău?

Vocabular

- **Orientare turistică** = parcurgerea unui traseu folosind harta.

FII CREATIV!

Completează în caiet lista calităților unui prieten sau ale unei prietene, adăugând cel puțin alte trei calități celei prezentate drept model.

Model: Un prieten este sincer, nu te minte niciodată.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Prietenii se A U Ă unii pe alții.

→ Prietenul A V R T este cel care te ajută să devii mai bun și să faci fapte bune.

→ Nu îți este P E E N cel care te părăsește la greu.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

Joacă-te
ca un om mare!

LECȚIA 19

La joacă

Mariei și lui George le place să se joace acasă, în camera de zi, sau cu grupul lor de joacă, în fața blocului unde locuiesc. Din acest grup fac parte copii de pe scara lor, din blocurile vecine, dar și prietenii care locuiesc în apropiere. Cu toții respectă orele de liniște și păstrează curățenia.

Lor le place să se joace și în curtea școlii, în pauze, mai ales jocuri de echipă.

Cele mai frumoase amintiri le au din excursii și tabere, când se joacă mereu cu copii din alte localități sau din toată lumea.

1 Citește textul și privește cu atenție ilustrațiile din pagina anterioară și pe aceea de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Unde se joacă fiecare dintre copiii din imaginile prezentate?
- Care ți se pare cel mai interesant loc de joacă dintre cele trei prezentate? De ce?
- Pe care dintre locurile de joacă de mai sus l-ai recomanda prietenilor tăi?
- Tu unde te joci?
- Cine sunt partenerii tăi de joacă?
- Ai un grup de joacă stabil sau îți cauți permanent alți și alți parteneri de joacă?

2 Dă exemple de alte locuri unde ți-ar plăcea să te joci.

REȚINE!

→ Toți copiii se joacă, singuri sau împreună cu alți copii, în diverse locuri de joacă.

→ **Joaca, învățatul și sportul** sunt **activități zilnice** pe care le desfășoară fiecare copil și care îl ajută să crească sănătos și voinic și să se dezvolte armonios.

PORTOFOLIU

În grupe de câte patru elevi, alcătuiți albume cu ilustrații ale locurilor voastre de joacă. Ar fi interesant să includeți în album și câte o fotografie a fiecărui membru al grupului de joacă. Prezentați albumele realizate colegilor de clasă.

Vocabular

- **Joacă** = activitate recreativă și distractivă a copilului, de petrecere a timpului liber.

PORTOFOLIU

Cu ajutorul doamnei învățătoare sau al domnului învățător, al colegilor și al părinților, căutați un spațiu din cartierul vostru sau comuna voastră unde s-ar putea amenaja un loc de joacă. În acest scop, faceți un tur al cartierului sau al comunei, observați fiecare stradă sau uliță și întrebați-i pe cei care locuiesc în apropiere pentru a stabili:

- dacă spațiul este liber;
- dacă este suficient de mare;
- dacă acolo este indicată construirea locului de joacă.

Realizați fotografiile ale locurilor identificate, pe care le veți reuni într-un album electronic.

- Explică-le colegilor regulile unui joc preferat de tine și pe care ei nu îl cunosc.
- Dintre locurile prezentate mai jos, subliniază-le pe acelea unde ai voie să te joci:

- pe stradă;
- în muzeu;
- în curtea casei;
- în sala de clasă;
- în curtea școlii;
- pe calea ferată;
- în parc;
- în sala de informatică;
- în bucătărie;
- în stația de autobuz.

JOC

Organizează un campionat de jocuri pe computer împreună cu colegii tăi de clasă.

Consultați-vă cu doamna învățătoare sau cu domnul învățător și cu informaticianul școlii pentru a alege jocul educativ pe care să îl jucați.

FII CREATIV!

Elaborează reguli de comportare la locul de joacă din cartier sau din comună.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Există foarte multe spații unde te poți juca. Unele dintre ele sunt amenajate special ca

L				R	I
---	--	--	--	---	---

 de joacă, iar în altele te poți juca organizând tu spațiul pentru diverse jocuri.

→ În locurile de joacă se respectă anumite

R			U		I
---	--	--	---	--	---

 de comportament: păstrarea ordinii și a

C	R	Ț	N		I
---	---	---	---	--	---

, respectarea orelor de liniște.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 20

Colegii mei

Respectă-l și ajută-l pe fiecare dintre colegii tăi!

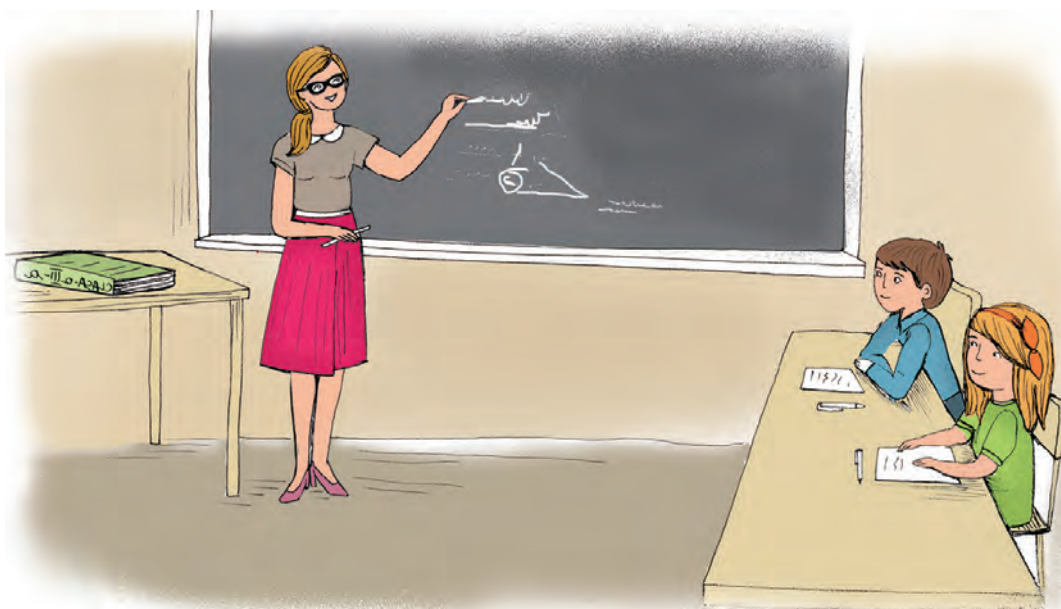

1 Privește cu atenție imaginile din această pagină, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Cine sunt Maria și George?
- Unde învață ei?
- În ce clasă crezi că sunt?
- Din ce grup fac parte?
- Din cine este alcătuit acest grup?

- Cum se comportă unul față de celălalt la școală și în afara școlii?
- Ce fel de relații există între Maria și George, pe de o parte, și între ei și ceilalți elevi?
- Dar între cei doi și domnișoara lor învățătoare?

Vocabular

- **Colegialitate** = comportament, atitudine, sentiment de bun coleg.
- **Machetă** = reproducerea unui obiect la dimensiuni mici.

2 Citește poezia de mai jos și apoi răspunde la întrebări:

Colegialitate

după Vasile Bogrea

Mă-mpac cu toți colegii mei,
Pot zice ideal de bine:
Unii nu vorbesc cu mine,
Cât despre ceilalți... nu vorbesc cu ei.

- Sunt buni colegi elevii prezentați în poezie? De ce?
- Cum ai putea să îndrepti comportamentul lor?

REȚINE!

- Toți elevii cu care înveți în aceeași clasă sunt **colegii** tăi **de clasă**. Împreună formați un **grup de învățare**, sub îndrumarea doamnei învățătoare sau a domnului învățător.
- Între colegii dintr-o clasă sunt firești relațiile de **colegialitate**, prin care dovedesc un comportament bun, de respect reciproc, de înțelegere și de prietenie.

PORTOFOLIU

- Realizează o machetă a școlii în care înveți împreună cu colegii. Fiecare va avea o responsabilitate (unul desenează, altul modelează lut, scrie, decupează, lipește ș.a.).
- La sfârșit, stabiliți cine a lucrat cel mai mult și cine a lucrat cel mai puțin. L-ați putea exclude din grup pe cel din urmă?
- Cum crezi că ar fi arătat macheta fără ajutorul celui care a lucrat cel mai puțin?
- Pune-te în situația celui scos din grup. Cum te-ai simți tu?

3 În clasa ta vine o colegă nouă. Ea este foarte înaltă, subțire și are ochii mari și albaștri. Cum o primești în grupul vostru? Alege, dintre acțiunile de mai jos, pe acelea care ți se par potrivite ca răspuns:

- O întrebi de ce a venit la voi în clasă.
- Îi oferi numărul tău de telefon.
- Îi întinzi mâna și te prezinți.
- O întrebi de ce e așa de înaltă.
- Râzi de ea cu prietenii.

RAPORTURILE NOASTRE CU CEIALȚI OAMENI

4 Alege, din lista de mai jos, cuvintele care arată un comportament bun al colegilor tăi.

- răutate;
- curaj;
- seriozitate;
- ajutor;
- lene;
- muncă;
- blândețe;
- prietenie;
- hărnicie;
- minciună;
- cumițenie;
- invidie;
- bunătate;
- amabilitate.

5 Privește cu atenție imaginea de mai sus care îți înfățișează pe George și Maria aflați în excursie la munte cu clasa lor, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Ce învață copiii în excursia la munte?
- Cum ne manifestăm colegialitatea în timpul unei excursii?

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Toți școlarii dintr-o C S Ă sunt colegi. Ei formează un grup de Î V Ţ E .

→ Între colegi trebuie să existe relații de

C L G A T E .

Vocabular

- **Grup de învățare** = grup format din mai mulți copii care învață împreună la școală, acasă, la bibliotecă, la clubul copiilor sau în tabără, pe internet.

PORTOFOLIU

Scrive un scurt text despre o întâmplare în care elevii au dat dovadă de colegialitate. Realizează colaje care să ilustreze întâmplarea.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😊

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😞

LECȚIA 21

Drepturi și îndatoriri

Am dreptul
să spun ce
gândesc!

Regula spune că
trebuie să respecti
mereu drepturile
celorlalți.

Dar nu ai dreptul
să mă jignești cu
vorbele tale!

Vocabular

Convenția cu privire la drepturile copilului = document prin care țările lumii, printre care și România, se angajează să le asigure copiilor drepturi care să le permită să crească și să se dezvolte.

1 Privește cu atenție imaginea de mai sus, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- La ce drepturi se referă Maria, Ioana și Cristina?
- Cui i-au fost încălcate drepturile în această situație și de către cine?

2 La rubrica **Reține!** din pagina următoare sunt prezentate principalele drepturi pe care le au copiii. Citește-le cu atenție, apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Știai că ai aceste drepturi? De la cine ai aflat despre ele?
- Cine veghează ca ele să îți fie respectate?

REȚINE!

→ Copiii au dreptul: la o familie care să îi ocrotească; la hrană și apă suficiente; la o viață decentă; la îngrijire medicală; la educație; la joacă; la siguranță; la protecție; la folosirea limbii materne; la credință religioasă proprie; la exprimarea opiniilor.

→ Din anul 1954, în întreaga lume se serbează **Ziua Copilului**. La noi în țară, ea este celebrată pe data de **1 Iunie**.

3 După ce ai citit ce drepturi le sunt recunoscute copiilor, propune și tu:

- un regulament scris și ilustrat al clasei tale cu regulile care trebuie respectate în clasă, pentru ca drepturile copiilor să nu fie încălcate;
- măsuri care trebuie adoptate împotriva celor care încalcă drepturile copiilor;
- persoane și instituții cărora copiii trebuie să li se adreseze atunci când le sunt încălcate drepturile.

REȚINE!

Unele **sarcini** se realizează mai ușor în grup.
Fiecare persoană din grup are drepturi și îndatoriri.

LUCRAȚI ÎN ECHIPĂ!

Discutați despre ce drepturi le sunt încălcate copiilor în fiecare dintre situațiile următoare.

Ce credeți că ar trebui făcut?

- Marinică nu merge deloc la școală, pentru că părinții săi sunt romi care se deplasează în permanență cu căruța dintr-un loc în altul.
- Ionuț are bronșită. În satul lui nu există însă niciun dispensar; de aceea, copilul este tratat de bunica lui doar cu leacuri „băbești”.
- Părinții Mădălinei au plecat la muncă în străinătate. Mădălina a rămas acasă, în grija unei rude îndepărtate.

Vocabular

- **Regulament** = toate regulile care trebuie respectate la școală sau în alte instituții, pentru buna funcționare a acestora.
- **UNICEF** = Fondul pentru Copii al Națiunilor Unite, organizație internațională care apără drepturile copiilor în lume.

4 Copiii au nu numai drepturi, ci și îndatoriri. Alege, din lista de mai jos, îndatoririle pe care le ai la școală:

- să o asculți pe doamna învățătoare;
- să te porți civilizată;
- să dormi după-amiaza;
- să păstrezi curățenia clasei;
- să înveți;
- să faci cumpărături;
- să îți respecti colegii;
- să păstrezi și să îngrijești lucrurile din clasă;
- să răspunzi la telefon;
- să îți faci temele.

FII CREATIV!

- Scrie un dialog asemănător celui prezentat în desenul din deschiderea lecției referitor la o întâmplare care a avut loc în clasă și citește-l colegilor. Aceștia trebuie să ghicească despre ce drepturi este vorba în situația respectivă, cui i-au fost încălcate aceste drepturi și de către cine.
- Stabilește ce drepturi le sunt încălcate copiilor la școală și de către cine.

AI ÎNVĂȚAT!

Completează căsuțele libere și arată ce ai învățat în această lecție:

→ Toți copiii au

D			P	T		I
---	--	--	---	---	--	---

.

Nimănui nu-i este permis să le

Î			A	C	E
---	--	--	---	---	---

.

→ Regulile ne

P	R		T	J		Z	Ă
---	---	--	---	---	--	---	---

 drepturile.

AUTOEVALUARE

3 răspunsuri corecte 😄

2 răspunsuri corecte 😊

1 răspuns corect 😐

Proiect

Regulamentul scris și ilustrat al clasei mele

Elaborați **un regulament ilustrat al clasei voastre, cu drepturi și îndatoriri**.

Lucrați în **grupe (echipe)** de câte 3-5 elevi.

Finalizați proiectul prin: afiș/planșă, sticker (panou cu autocolante imprimate) sau album electronic de reguli (drepturi și îndatoriri), însoțite de imagini, ilustrații sau desene. Afișul/planșa sau stickerul se vor expune la avizierul clasei, iar albumul electronic poate fi pus într-o ramă foto digitală sau într-un panou electronic. Dacă vă desfășurați activitatea într-o sală în care mai învață o clasă în tura de după-amiază, realizați proiectul în cooperare cu elevii acelei clase. Și ei vor fi beneficiarii proiectului împreună cu voi.

Pregătiți-vă să începeți proiectul!

Parcurgeți toate etapele pregătitoare:

- Alegeți **titlul** proiectului și **un cuvânt semnificativ** sau o **expresie semnificativă** pentru el (un proverb, o zicală sau un îndemn), de exemplu: „Omul bun după fapte se cunoaște”.
- Stabiliți **perioada de desfășurare** a proiectului: 3-4 săptămâni, dar și activitățile desfășurate.
- Elaborați **fișa proiectului** după modelul cunoscut.

Activitatea desfășurată	Perioada (zile, săptămâni)	Cine răspunde
1.	.....	.....
2.	.....	.....
3.	.....	.....

- Stabiliți rolul fiecărui participant în proiect.
- Gândiți-vă ce **materiale (resurse)** vă sunt **necesare** și cine vă poate ajuta. Persoanele care vă pot ajuta vor fi: doamna învățătoare/domnul învățător, părinții, elevii clasei care învață în aceeași sală cu voi, împreună cu doamna lor dirigintă/domnul lor diriginte.

Ce veți face?

- Dacă este cazul, invitați elevii clasei care învață în aceeași sală de clasă cu voi să participe la proiect.
- Redactați regulile care trebuie respectate în clasa voastră și ilustrați-le.
- Prezentați regulile în clasă, rețineți-le pe cele cu care au fost de acord toți elevii și includeți-le în regulamentul clasei.
- Finalizați regulamentul clasei sub forma unui afiș sau a unei planșe. Afișul sau planșa cu regulamentul clasei pot fi realizate și în format electronic.

Cum va fi evaluat proiectul?

Un proiect foarte bun presupune:

- reguli stabilite și corect redactate pentru toate activitățile clasei;
- imagini, ilustrații, desene semnificative și frumoase;
- implicarea tuturor membrilor grupei (echipei) în realizarea proiectului.

Afișul sau planșa cu regulamentul clasei se va expune și prezenta în clasă de către un elev. La evaluare sunt invitați și reprezentanți ai partenerilor din proiect. Dacă este cazul, pot fi invitați să asiste și elevii din cealaltă clasă, împreună cu diriginta/dirigintele lor.

Cum vor fi popularizate rezultatele?

Veți populariza rezultatele proiectului printr-un articol în revista școlii sau pe site-ul și pe platforma de învățare a școlii, prin afișarea la avizierul clasei, MMS-uri, e-mailuri către părinți.

Recapitulare

1 Completează spațiile libere cu enunțurile pe care le consideri potrivite.

Avem nevoie de familie pentru că:

- .....
- .....
- .....

2 Așază în ordine imaginile de mai sus, numerotându-le, și alcătuește o compunere care să le explice. Dă nume personajelor și alege un titlu potrivit întâmplării ilustrate mai sus.

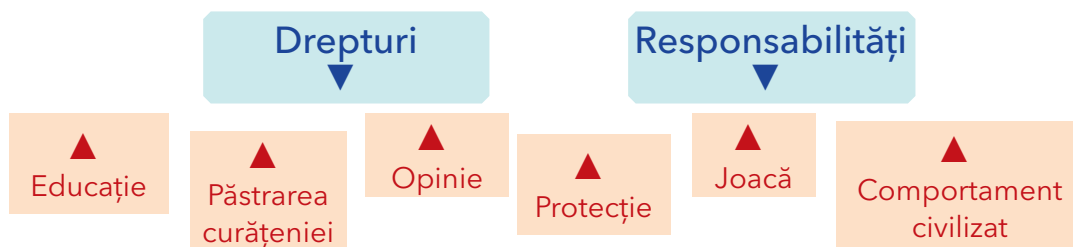
3 Completează spațiile libere cu numele lucrurilor pe care le putem întâlni în fiecare dintre locurile de joacă prezentate.

La joacă folosim următoarele lucruri:

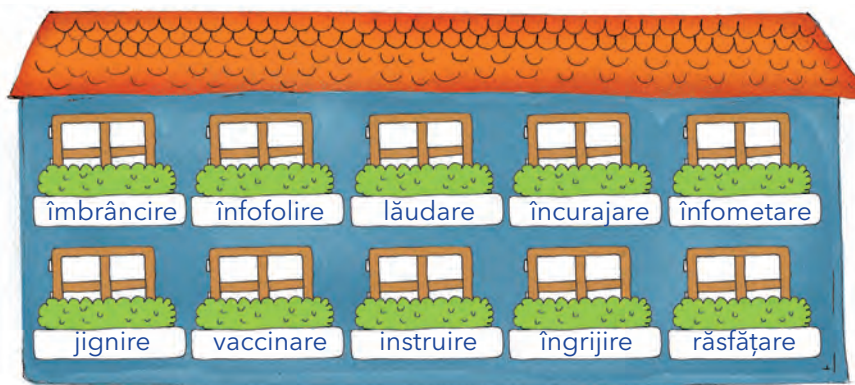
- în parc: .....
- acasă: .....
- în curtea școlii: .....

Evaluare

1 Stabilește corespondențe între drepturi și, respectiv, responsabilități și exemplele date mai jos.

2 Colorează plăcuțele de sub ferestre care descriu încălcări ale drepturilor copiilor.

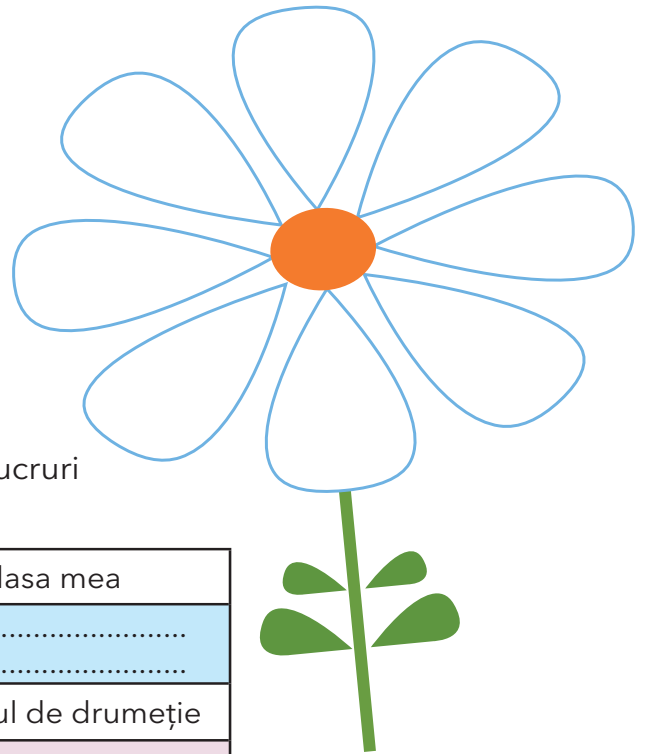

3 Compune un **cvintet** (strofă în cinci versuri) despre îndatoririle tale de școlar. Urmează instrucțiunile și completează casetele din dreapta cu versurile rezultate.

Cuvânt-cheie prin care precizezi subiectul	un substantiv	→	.....
Cuvinte care descriu subiectul	două adjective	→	.....
Cuvinte care exprimă acțiuni	trei verbe cu terminația -ind sau -înd	→	.....
Cuvinte care exprimă idei, sentimente față de subiectul descris	o propoziție din patru cuvinte	→	.....
Cuvânt care exprimă esența subiectului	orice cuvânt cu înțeles	→	.....

Numărul cerinței	Calificativul			Numărul total de cerceuțe	Calificativul parțial obținut	
	Foarte bine ○○○	Bine ○○	Suficient ○			
1.	5-6 corespondențe	3-4 corespondențe	1-2 corespondențe			
2.	3 plăcuțe	2 plăcuțe	1 plăcuță			
3.	5 versuri	3-4 versuri	2 versuri			
Calificativul final obținut						
					8-9 din 9	Foarte bine
					5-7 din 9	Bine
					2-4 din 9	Suficient

RECAPITULARE FINALĂ

1 Completează petalele florii cu trăsături morale pozitive.

2 Completează următorul **cadran** cu exemple de lucruri pentru fiecare categorie.

Lucruri din camera mea	Lucruri din clasa mea
.....	.....
.....	.....
Lucruri din ghiozdanul meu	Lucruri din rucsacul de drumeție
.....	.....
.....	.....

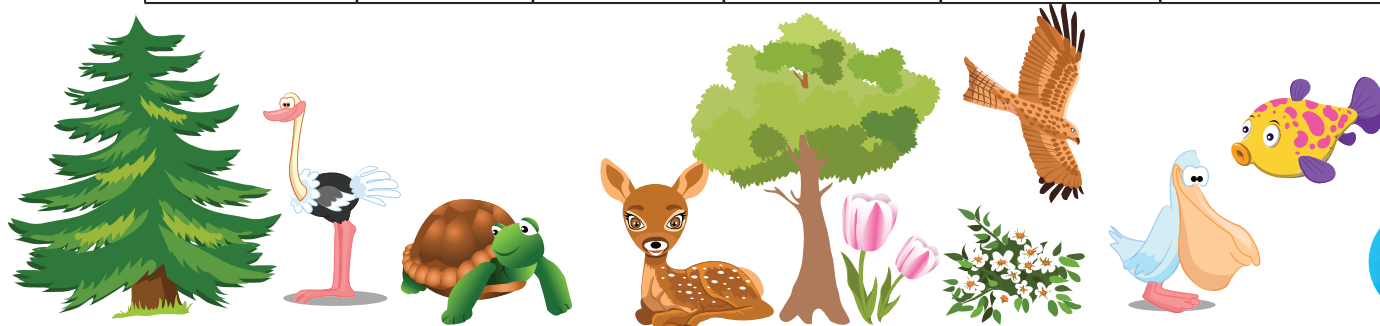

Lucruri comune pentru toate categoriile
.....

3 Grupează plantele și animalele enumerate după categoriile prezentate, prin completarea tabelului următor.

brad, broască-țestoasă, cal, cangur, căprioară, crocodil, fazan, floare-de-colt, garioasă, găscă, ghiocel, lalea, lebădă, nuc, oaie, palmier, pelican, pește, prun, stejar, struț, tei, tigru, uliu, zimbru

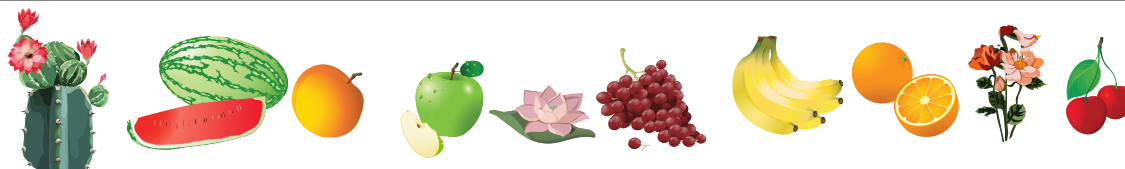
Plante (floră)			Animale (faună)		
Flori	Copaci	Plante ocrotite	Animale domestice	Animale sălbatice	Animale ocrotite
.....	.....	.....	.....	.....	.....

EVALUARE FINALĂ

- 1 Vei pleca, în vacanța mare, în tabără la munte sau la mare. Stabilește o listă de reguli pentru membrii grupului.
- 2 Realizează un afiș care să exprime de ce este necesar să protejăm plantele și animalele.
- 3 Creează un „calendar” al fructelor sau florilor preferate, după modelul de mai jos:

Numele fructului preferat sau al florii preferate	Luna în care se coace sau înflorește	De ce îmi place
.....	.....	.....

- 4 Găsește un animal care să devină simbolul clasei voastre. Discută alegerea ta împreună cu colegii prin completarea următoarei **explozii stelare**:

Ce animal să alegem?
.....

Unde așezăm, în clasă, imaginea lui?
.....

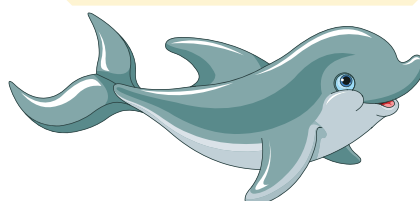
**Simbolul
clasei
noastre**

De ce acest animal, și nu altul?
.....

Când are loc acțiunea de alegere?
.....

Cum vom confeționa imaginea lui?
.....

Cine ne ajută să alegem bine?
.....

VACANȚA MICILOR INVESTIGATORI (CERCETĂTORI)

Vine vacanța de vară! Vei pleca în excursii și tabere, în circuite turistice pe uscat sau pe apă, la bunici, la munte, la mare, la soare. Pentru a exersa ceea ce ai învățat în clasa a III-a, îți propunem să devii un mic **investigator (cercetător)** al vieții oamenilor și grupurilor sociale, al animalelor și plantelor, al lucrurilor întâlnite în vacanță.

Călătorește cu familia, cu prietenii la obiective turistice și construiește **JURNALUL TĂU DE VACANȚĂ**.

În desfășurarea investigației tale poți parcurge următoarele **etape**:

- 1 Stabilește de la început **ipoteza de lucru**. Completează următoarea **explozie stelară**:

Ce acțiuni am de făcut?
.....

Când au loc acțiunile?
.....

De ce fac aceste acțiuni?
.....

Unde se desfășoară acțiunile?
.....

Jurnalul meu
de vacanță

Cum alcătuiesc jurnalul?
.....

Cine participă?
.....

2 **Observă** ceea ce descoperi, ia notițe, compară ceea ce vezi. Completează următorul cadran:

Oameni, copii	Grupuri sociale ....
Animale și plante	Lucruri ....

Topul celor mai interesante (neașteptate) descoperiri .....
--

3 **Chestionează** oamenii întâlniți despre tot ceea ce investighezi.

4 **Investighează** ceea ce ți-ai propus prin planificarea acțiunilor, colectarea de date, completând tabelul următor:

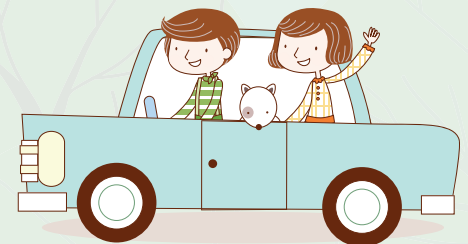
Știu	Vreau să știu	Pot
.....	.....	.....

5 **Interpretează** ceea ce ai descoperit, sintetizează ideile, concluziile. Completează tabelul - metoda **SINERG**:

√	Cunoștințe confirmate de investigație	....
-	Cunoștințe contrazise de investigație	....
+	Cunoștințe noi, neîntâlnite până acum	....
?	Cunoștințe confuze, care merită să fie cercetate	....

6 **Comunică** rezultatele investigației prin prezentarea jurnalului într-o oră de Educație civică din clasa a IV-a.

7 **Evaluează** jurnalul tău și pe cele ale colegilor prin opinii critice.

Programa școlară poate fi accesată la adresa: <http://programe.ise.ro>.

ISBN: 978-606-94997-4-0

9 786069 499740

www.edituracorint.ro